Anton Pavlovici

CEHOV

PESCĂRUȘUL

Cuprins

ANTON PAVLOVICI CEHOV

PESCĂRUŞUL

comedie în patru acte (1896)

În româneşte de:
MONI GHELERTER şi R. TEGULESCU

Personajele:

IRINA NIKOLAEVNA ARKADINA
după soţ Trepleva, artistă

KONSTANTIN GAVRILOVICI TREPLEV
un tânăr, fiul ei

PIOTR NIKOLAEVICI SORIN
fratele ei

NINA MIHAILOVNA ZARECINAIA
o tânără, fiica unui moşier bogat

ILIA AFANASIEVIGI ŞAMRAEV
locotenent în retragere, administrator la Sorin

POLINA ANDREEVNA
soţia lui MAŞA, *fiica lui*

BORIS ALEXEEVICI TRIGORIN
scriitor

EVGHENI SERGHEEVICI DORN
medic

SEMION SEMIONOVICI MEDVEDENKO
învăţător

IAKOV, *argat*

Un bucătar

O fată în casă

*

Acţiunea se petrece la conacul lui Sorin. Între actul al treilea şi al patrulea trec doi ani.

ACTUL ÎNTÂI

Un colţ al parcului de pe moşia lui Sorin. O alee largă porneşte de la scenă spre fundul parcului, către malul unui lac. Dar deoarece o scenă improvizată a fost ridicată pentru spectacol tocmai în faţa lacului, acesta nu se vede deloc. În stânga şi în dreapta scenei, tufişuri. Câteva scaune, o măsuţă. Puţin după asfinţitul soarelui. Pe scenă, după cortina lăsată, Iakov şi alţi argaţi. Se aude zgomot şi tuse. Maşa şi Medvedenko vin din stânga, întorcându-se de la plimbare.

MEDVEDENKO:
De ce umbli totdeauna în negru?

MAŞA:
Port doliul vieţii mele. Sunt nefericită.

MEDVEDENKO:
De ce? *(îngândurat.)* Nu înţeleg… Eşti sănătoasă, iar tatăl dumitale, deşi nu e bogat, nu duce lipsă de nimic. Viaţa mea e mult mai grea decât a dumitale. Primesc cu totul douăzeci şi trei de ruble pe lună. Din ei mi se mai reţine ceva şi pentru pensie şi totuşi nu port doliu. *(Se aşază.)*

MAŞA:
Nu e vorba de bani. Şi săracul poate fi fericit.

MEDVEDENKO:
Asta în teorie. În practică însă e cu totul altfel. Din salariul meu de numai douăzeci şi trei de ruble, trebuie să mâncăm şi să bem, şi suntem mulţi: eu, mama, două surori şi un frate… Ceai şi zahăr ne trebuie? Tutun ne trebuie? Descurcă-te cum ştii!…

MAŞA *(cu privirile spre scenă):*
În curând o să înceapă spectacolul.

MEDVEDENKO:
Da. O să joace Zarecinaia, iar piesa e de Konstantin Gavrilovici. Se iubesc, şi astăzi sufletele lor se vor contopi în dorinţa de a da o imagine artistică unică. Sufletele noastre însă, al dumitale şi al meu, n-au puncte comune. Eu te iubesc şi de dorul dumitale nu pot sta acasă. În fiecare zi fac pe jos până la dumneata, şase verste la dus şi şase la întors, şi nu întâmpin decât indiferenţă. E lesne de înţeles. Eu n-am mijloace şi am familie grea… Nu se mărită cineva cu un om care n-are nici el ce mânca!

MAŞA:
Fleacuri. *(Prizează tabac.)* Dragostea dumitale mă înduioşează, dar eu nu pot să-ţi răspund la fel. Asta-i tot. *(îi întinde tabachera.)* Te rog…

MEDVEDENKO:
Mulţumesc. Nu iau.

(Pauză.)

MAŞA:
E zăduf. La noapte sigur că o să fie furtună. Dumneata ori faci filosofie, ori vorbeşti despre bani. Pentru dumneata nu există mai mare nenorocire decât sărăcia. Pentru mine e de o mie de ori mai uşor să umbli în zdrenţe şi să cerşeşti decât… Dar dumneata nu poţi înţelege aşa ceva…

(Prin dreapta intră Sorin şi Treplev.)

SORIN *(sprijinindu-se în baston):*
Eu nu mă simt în apele mele la ţară, dragul meu, şi se înţelege de la sine că n-am să mă obişnuiesc

niciodată aici. Aseară m-am culcat la zece şi m-am trezit azi la nouă, cu senzaţia că de-atâta somn mi s-a lipit creierul de fundul capului şi altele de soiul ăsta. *(Râde.)* După masă, nu ştiu cum, dar iar m-a furat somnul şi acum mă simt frânt! E un fel de coşmar, ca să zic aşa…

TREPLEV:

Adevărat! Tu trebuie să stai la oraş. *(Văzându-i pe Maşa şi pe Medvedenko.)* Au să vă cheme când va începe. Acum nu e voie să staţi aici. Plecaţi, vă rog.

SORIN *(către MAŞA):*

Maria Ilinişna, fii bună, şi roagă-l pe tatăl dumitale să spună să dea drumul câinelui! Altfel, urlă iar. Soră-mea n-a închis ochii toată noaptea.

MAŞA:

Vorbiţi dumneavoastră cu tata, că eu nu vorbesc. Pe mine vă rog să mă scutiţi! *(Către Medvedenko.)* Haidem!

MEDVEDENKO *(către Treplev):*

Atunci să ne anunţaţi când o să-nceapă.

(Amândoi pleacă.)

SORIN:

Prin urmare, iar o să urle câinele toată noaptea! Vezi, asta el Niciodată n-am trăit la ţară după cum am vrut. Se întâmpla să iau concediu câte douăzeci şi opt de zile, şi veneam aici să mă odihnesc. Dar atât mă scoteau din fire cu tot felul de prostii, încât simţeam nevoia să plec în aceeaşi zi. *(Râde.)* Totdeauna am plecat cu plăcere de-aici… Dar acum, de când am ieşit la pensie, ca să zic aşa, nu mai am unde să mă duc. Vreau, nu vreau, trebuie să stau aici…

IAKOV *(către Treplev):*
Noi, Konstantin Gavrilîci, ne ducem să ne scăldăm.

TREPLEV:
Bine, dar peste zece minute să fiţi la locurile voastre. *(Se uită la ceas.)* O să-nceapă în curând.

IAKOV:
Am înţeles. *(Pleacă.)*

TREPLEV *(aruncând o privire asupra scenei):*
Ăsta-i tot teatrul. Cortina, culisa, întâi, a doua, şi încolo nimic. Niciun fel de decor. Fundalul ni-l dau lacul şi zarea. Vom ridica cortina la opt şi jumătate precis, când răsare luna.

SORIN:
Minunat.

TREPLEV:
Dacă Zarecinaia întârzie, pierdem tot efectul. Ar fi trebuit să fie aici. Tatăl şi mama ei vitregă se ţin scai de ea. I-ar fi mai uşor să scape dintr-o închisoare decât să plece de-acasă! *(Îi îndreaptă lui Sorin cravata.)* Barba ţi-e zbârlită şi părul ciufulit. Ar trebui să te mai tunzi…

SORIN *(pieptănându-şi barba):*
Asta-i tragedia vieţii mele. Şi în tinereţe aveam o mutră de parcă aş fi fost veşnic beat şi aşa şi pe dincolo. N-am plăcut niciodată femeilor. *(Se aşază.)* De ce o fi îmbufnată soră-mea?

TREPLEV:
De ce? Se plictiseşte. *(Se aşază alături de el.)* E geloasă. E pornită împotriva mea, împotriva spectacolului, împotriva piesei mele, pentru că nu joacă ea, ci Nina Zarecinaia. Nici nu-mi ştie piesa, dar o şi detestă!

SORIN *(râde):*
Ei şi tu! Sari peste cal…

TREPLEV:
Îi e ciudă că, uite, pe scena asta mică, Zarecinaia o să aibă succes şi nu ea! *(Se uită la ceas.)* Mama mea este o curiozitate psihologică. Desigur, are talent, e inteligentă, e în stare să plângă când citeşte o carte, îl ştie pe Nekrasov în întregime pe dinafară, îngrijeşte pe bolnavi ca un înger; dar încearcă s-o lauzi pe Eleonora Duse în faţa ei! Oho-ho! Trebuie s-o lauzi numai pe ea, să scrii numai despre ea, să o aclami, să fii încântat de jocul ei neîntrecut în *La dame aux camelias* sau în *Beţia vieţii,* şi cum aici, la ţară, nu se găseşte o asemenea „beţie”, se plictiseşte, se înfurie, toţi suntem duşmanii ei, toţi suntem vinovaţi. Apoi e superstiţioasă, se teme de trei lumânări, de numărul treisprezece… E zgârcită. Ştiu sigur că are la banca din Odesa şaptezeci de mii de ruble, dar dacă-i ceri un împrumut, începe să plângă.

SORIN:
Ţi-a intrat în cap că piesa ta n-o să-i placă mamei tale, şi ai început să te frământi, uite aşa. Fii liniştit. Maică-ta te adoră!

TREPLEV *(rupând petalele unei flori):*
Mă iubeşte – nu mă iubeşte, mă iubeşte – nu mă iubeşte. *(Râde.)* Vezi? Maică-mea nu mă iubeşte. Cum să mă iubească, dacă ea vrea să trăiască, să iubească, să poarte bluze de culoare deschisă, iar eu am douăzeci şi cinci de ani şi-i amintesc mereu că nu mai e tânără? Când nu sunt lângă ea, are numai treizeci şi doi de ani. Iar când sunt – patruzeci şi trei. De asta mă urăşte. Pe de altă parte, ştie că eu nu recunosc teatrul. Ea iubeşte teatrul şi i se pare că jucând stă în slujba omenirii, a artei sacre. După părerea mea, teatrul

contemporan e numai rutină şi prejudecată. Când se ridică cortina şi în lumina rampei, în încăperile cu trei pereţi, aceste mari talente, preoţii artei sacre, ne arată cum mănâncă oamenii, cum beau, cum iubesc, cum umblă, cum sunt îmbrăcaţi; când din scene şi fraze vulgare se căznesc să scoată o morală, o biată morală pe-nţelesul tuturor, folositoare în viaţa de toate zilele; când în mii de variaţiuni îmi servesc mereu acelaşi lucru şi numai acelaşi lucru, îmi vine să fug, şi fug aşa cum a fugit Maupassant din faţa turnului Eiffel, care-i strivea creierul cu vulgaritatea lui!

SORIN:
Nu se poate trăi fără teatru.

TREPLEV:
Trebuie căutate forme noi. Şi dacă aceste forme noi nu sunt, mai bine să nu mai fie nimic. *(Se uită la ceas.)* Îmi iubesc mama, o iubesc mult, dar duce o viaţă nesocotită, îl târăşte mereu după ea pe scriitorul ăla, numele ei este comentat prin gazete, şi toate astea mă obosesc. Uneori vorbeşte în mine egoismul muritorului de rând şi îmi pare rău că mama mea este o artistă cunoscută. Mi se pare că dacă ar fi o femeie obişnuită, aş fi mai fericit. Spune unchiule, există o situaţie mai stupidă şi mai disperată decât asta? La mama, deseori erau invitaţi artişti şi scriitori celebri. Printre ei numai eu nu eram nimic şi eram îngăduit numai pentru că eram fiul ei. Dar cine sunt eu? Ce sunt? Am părăsit universitatea după trei ani din motive de forţă majoră, cum s-ar spune. Nu am niciun talent, niciun ban, iar pe actul meu de identitate sunt trecut ca târgoveţ din Kiev. De altfel, tata era un târgoveţ din Kiev, deşi era şi el un artist cunoscut. De aceea, când în salonul mamei toţi artiştii şi scriitorii îmi dădeau o atenţie binevoitoare, mi se părea că privirile lor îmi măsurau nimicnicia, le ghiceam gândurile şi mă simţeam umilit…

SORIN:

Spune-mi, te rog, ce fel de om e romancierul ăsta? Nu poţi să-l înţelegi. Tace mereu.

TREPLEV:

E un om deştept, simplu, dar, hai să zicem, puţin melancolic. Foarte cumsecade. N-are nici patruzeci de ani, dar e celebru şi sătul de celebritate… În ce priveşte scrierile lui… Cum să-ţi spun? Sunt drăguţe. Are talent… dar… după Tolstoi, sau Zola, nu-ţi mai vine să-l citeşti pe Trigorin.

SORIN:

Mie, frate, îmi plac literaţii. Cândva îmi doream cu ardoare două lucruri: să mă însor şi să ajung literat. Dar n-am izbutit niciuna, nici alta. Dar e plăcut să fii chiar şi un literat mai mărunt, la urma urmei…

TREPLEV *(ascultând):*

Aud paşi… *(îl îmbrăţişează pe Sorin.)* Nu pot să trăiesc fără ea… Până şi zgomotul paşilor ei mă încântă… Sunt nebun de fericire!… *(Merge repede întru întâmpinarea Ninei Zarecinaia, care intră.)* Vraja mea, visul meu…

NINA *(emoţionată):*

Cred că n-am întârziat… Sigur că nu…

TREPLEV *(sărutându-i mâinile):*

Nu, nu, nu…

NINA:

Toată ziua am fost neliniştită. M-am frământat îngrozitor. Mă temeam că tata n-o să mă lase… Dar a plecat adineauri cu mama mea vitregă. Cerul era roşu şi răsărise luna. Am gonit calul până aici

nu glumă! *(Râde.)* Dar îmi pare bine! *(îi strânge cu putere mâna lui Sorin.)*

SORIN *(tuşind):*
Mi se pare că-ţi sunt cam plânşi ochişorii… Ehe-he, nu e bine!

NINA:
Vezi că… Abia mai pot să respir. Plec peste o jumătate de oră. Trebuie să ne grăbim. Nu pot, nu pot! Pentru Dumnezeu, nu mă faceţi să întârzii! Tata nu ştie că sunt aici.

TREPLEV:
Într-adevăr, ar trebui să începem. Să chemăm toată lumea!

SORIN:
Mă duc să-i chem, ca să zic aşa. Chiar acum. *(Se îndreaptă spre ieşirea din dreapta, cântând.)* „Spre Franţa porniră doi grenadieri…” *(Priveşte în jurul lui.)* Odată am cântat asta şi un substitut de procuror mi-a spus:
„Dumneavoastră, excelenţă, aveţi o voce foarte puternică”. Apoi s-a mai gândit şi a adăugat: „… dar… respingătoare”. *(Râde şi pleacă.)*

NINA:
Tatăl meu şi soţia lui nu mă lasă să vin aici. Ei spun că la voi e o atmosferă boemă. Le e teamă ca nu cumva să mă fac artistă… Dar pe mine mă atrage lacul ăsta ca pe un pescăruş… Sufletul mi-e plin de dumneata. *(Priveşte în jurul ei)*

TREPLEV:
Suntem singuri.

NINA:
Mi se pare că e cineva acolo.

TREPLEV:
Nu-i nimeni. *(O sărută.)*

NINA:
Ce copac e ăsta?

TREPLEV:
Un ulm.

NINA:
De ce-i aşa de întunecat?

TREPLEV:
E seară şi toate lucrurile se întunecă. Te rog din suflet, nu pleca devreme.

NINA:
Nu se poate!

TREPLEV:
Şi dac-aş veni eu la dumneata, Nina? Dacă aş sta toată noaptea în grădină şi aş privi spre fereastra dumitale?

NINA:
Nu se poate. Te-ar vedea paznicul… Trezor nu s-a obişnuit încă cu dumneata şi o să latre.

TREPLEV:
Te iubesc.

NINA:
Sssst!

TREPLEV *(auzind paşi):*
Cine e? Dumneata eşti, Iakov?

IAKOV *(din spatele scenei):*
Da, eu sunt.

TREPLEV:
Treceţi la locurile voastre! E vremea. Răsare luna?

IAKOV:
Da.

TREPLEV:
Spirt ai? Dar pucioasă? Ţine minte, când se vor arăta ochii ăia roşii, trebuie să miroasă a pucioasă! *(Către Nina.)* Intră, te rog. Totul e pregătit. Eşti emoţionată?

NINA:
Da, foarte! Nu mi-e teamă de mama dumitale, dar ştiu că e şi Trigorin de faţă… Mi-e frică şi mi-e ruşine să joc în faţa lui… Un scriitor celebru… E tânăr?

TREPLEV:
Da!

NINA:
Ce povestiri minunate scrie!

TREPLEV *(rece):*
Nu ştiu. Nu le-am citit.

NINA:
Piesa dumitale e greu de jucat. Nu are personaje vii.

TREPLEV:
Ce înseamnă „personaje vii”? Nu trebuie să înfăţişăm viaţa aşa cum e, sau cum ar trebui să fie, ci cum ne-o închipuim în visurile noastre!

NINA:
Piesa dumitale are prea puţină acţiune. Numai literatură. Şi, după părerea mea, într-o piesă

trebuie să existe neapărat şi dragoste…

(Se retrag amândoi în dosul scenei).
(Intră Polina Andreevna şi Dorn.)

POLINA ANDREEVNA:
E umezeală. Întoarce-te şi pune-ţi galoşii.

DORN:
Mi-e cald.

POLINA ANDREEVNA:
N-ai grijă de sănătatea dumitale? Asta e încăpăţânare! Eşti doctor şi ştii prea bine că umezeala nu-ţi face bine, dar îţi place să mă chinuieşti; ieri ai stat dinadins toată seara pe terasă…

DORN *(fredonează):*
„Nu-mi spune că eşti jertfă a tinere…”

POLINA ANDREEVNA:
Te-a prins atât de mult discuţia cu Irina Nikolaevna, încât nici n-ai mai simţit frigul! Mărturiseşte că-ţi place…

DORN:
Am cincizeci şi cinci de ani!

POLINA ANDREEVNA:
Ce are a face? Pentru un bărbat asta nu înseamnă bătrâneţe. Eşti încă bine şi tot mai placi femeilor.

DORN:
Unde vrei să ajungi?

POLINA ANDREEVNA:
Toţi sunteţi la fel. În faţa unei actriţe, toţi sunteţi la pământ! Toţi.

DORN *(fredonează):*

„În faţa ta sunt iarăşi”... Dacă în societate artiştii sunt iubiţi şi trataţi altfel decât negustorii, de pildă, asta e în firea lucrurilor, asta înseamnă idealism.

POLINA ANDREEVNA:

Femeile şi-au pierdut întotdeauna capul după dumneata şi ţi s-au aruncat de gât. Şi ăsta e idealism?

DORN *(dând din umeri):*

Ei şi? În purtarea femeilor faţă de mine au fost multe lucruri frumoase. În primul rând ele ţineau la mine pentru că eram un doctor foarte bun. Îţi mai aduci aminte că acum zece-cincisprezece ani eram singurul mamoş de încredere din tot ţinutul? Şi afară de asta, am fost totdeauna un om cinstit!

POLINA ANDREEVNA *(îi apucă mâna):*

Dragul meu!

DORN:

Mai încet. Uite-i că vin.

(Intră Arkadina la braţ cu Sorin, apoi Trigorin, Şamraev, Medvedenko şi Maşa.)

ŞAMRAEV:

În 1873, la bâlciul de la Poltava, jocul ei era uimitor. O adevărată minune! Doamne, cum mai juca! Nu ştiţi cumva pe unde o mai fi acum comicul Ciadin, Pavel Semionîci? În rolul lui Raspliuev era neîntrecut. Era mai bine ca Sadovski, v-o jur, stimată doamnă! Pe unde o mai fi acum?

ARKADINA:

Mă întreb întotdeauna de oameni care au trăit acum o sută de ani! N-am de unde să ştiu! *(Se aşază.)*

ŞAMRAEV *(oftând):*
Paşka Ciadin! Nu mai sunt actori ca el! Teatrul a decăzut, Irina Nikolaevna! Înainte erau stejari puternici, azi nu mai sunt decât cioturi.

DORN:
Azi, într-adevăr, sunt puţine talente strălucite, dar actorul mijlociu e acum cu mult mai bun!

ŞAMRAEV:
Nu sunt de părerea dumitale. Dar în cele din urmă, asta e o chestiune de gust. *De gustibus aut bene, aut nihil…*[1] *(Treplev iese de după scenă.)*

ARKADINA:
Nu începe, dragul meu?

TREPLEV:
Numaidecât. V-aş ruga să aveţi puţină răbdare.

ARKADINA *(recitând din Hamlet):*
Dar fiul meu, opreşte… ochii parcă pe dos mi i-ai întors acum, şi văd atâtea pete în fiinţa mea că mă întreb: se vor mai şterge-odată?…

TREPLEV *(recitând din Hamlet):*
Mă-ntreb de ce păcatului te-ai dat, iubire în mocirlă căutând?

(Se aude un sunet de corn de după scenă.)

TREPLEV:
Domnilor, începe! Vă rog, atenţie! *(Pauză.)* Încep! *(Bate de trei ori cu un baston şi vorbeşte cu glas apăsat.)* O, voi umbre străvechi şi venerate ce vă ridicaţi în noapte deasupra acestui lac, adormiţi-

ne ca să visăm ce va fi peste două sute de mii de ani!

SORIN:
N-o să mai fie nimic peste două sute de mii de ani.

TREPLEV:
Atunci, acest nimic să ni-l arate…

ARKADINA: Fie! Am adormit.

(Se ridică cortina. Se vede lacul. Luna e deasupra orizontului şi se oglindeşte în apă; pe-o piatră mare stă Nina Zarecinaia, îmbrăcată toată în alb.)

NINA:
Oamenii, leii, vulturii şi potârnichile, cerbii cu coarne înrămurate, gâştele, păianjenii, peştii cei tăcuţi ai apelor, stelele de mare şi cele ce nu puteau fi văzute cu ochiul liber, într-un cuvânt toate vietăţile, toate, toate s-au stins după ce-au încheiat tristul ciclu al vieţii lor… Sunt mii de veacuri de când pământul nu mai poartă nicio fiinţă vie, şi această biată lună în zadar îşi mai aprinde candela. Cocorii nu se mai trezesc ţipând în luncă şi cărăbuşii nu se mai aud prin crânguri de tei. E frig, frig, frig… E pustiu, pustiu, pustiu… E înfricoşător, înfricoşător, înfricoşător… *(Pauză.)* Trupurile fiinţelor vii s-au pierdut în pulbere şi materia cea veşnică le-a prefăcut în pietre, în apă, în nori, iar sufletele tuturor s-au contopit într-unui singur. Şi sufletul lumii sunt eu… Eu… în mine e sufletul lui Alexandru cel Mare şi al lui Cezar, şi al lui Shakespeare şi al lui Napoleon, şi sufletul celei din urmă lipitori. În mine conştiinţa oamenilor s-a contopit cu instinctele animalelor şi îmi amintesc, totul, totul, totul şi retrăiesc în mine fiecare viaţă în parte.

(Se ivesc focuri jucăuşe.)

ARKADINA *(încet):*
E ceva decadent.

TREPLEV *(cu un ton plin de rugăminte şi mustrare):*
Mamă!…

NINA:
Sunt singură. O dată la o sută de ani deschid buzele pentru a vorbi, şi glasul meu răsună trist în pustiul acesta şi nimeni nu mă aude… Nici voi, palide focuri jucăuşe, nu mă auziţi… Mlaştina putredă vă naşte spre dimineaţă şi rătăciţi până-n zori, dar fără gânduri, fără voinţă, fără fiorul vieţii. Temându-se ca în voi să nu se aprindă viaţa, diavolul, părintele materiei veşnice, săvârşeşte în fiecare clipă în voi, ca în pietre şi în apă, schimbul atomilor, şi astfel vă prefaceţi necontenit. În univers, numai spiritul rămâne veşnic acelaşi şi neschimbat. *(Pauză.)* Ca un prizonier aruncat într-o fântână adâncă şi goală, nu ştiu nici unde sunt, nici ce mă aşteaptă. Un singur lucru ştiu: că îmi e sortit să înving în lupta înverşunată şi îndârjită cu diavolul, izvorul forţelor materiei, şi că după aceea, materia şi spiritul se vor contopi într-o armonie desăvârşită şi va începe împărăţia voinţei universale. Dar aceasta nu se va întâmpla decât după un lung, foarte lung şir de milenii şi foarte încet, când luna şi luminosul Sirius şi pământul se vor fi prefăcut în pulbere. Dar până atunci, numai spaimă, spaimă…

(Pauză. Pe fondul lacului se arată două puncte roşii.)

Se apropie diavolul, puternicul meu duşman. Îi văd ochii fioroşi şi cu flăcări purpurii…

ARKADINA:
Miroase a pucioasă. Era neapărată nevoie?

TREPLEV:
Da.

ARKADINA *(râde):*
Da, e un efect…

TREPLEV:
Mamă!

NINA:
Îi e urât fără om.

POLINA ANDREEVNA *(către Dorn):*
Ţi-ai scos pălăria. Puneţi-o pe cap. Ai să răceşti.

ARKADINA:
Doctorul şi-a scos pălăria în faţa diavolului, părintele materiei veşnice.

TREPLEV *(ieşindu-şi din fire, cu glas tare):*
Piesa s-a terminat! Ajunge! Cortina!

ARKADINA:
De ce te superi?

TREPLEV:
Ajunge! Cortina! Lasă cortina! *(Bate din picior.)* Lăsaţi cortina! *(Cortina cade.)* Iertaţi-mă! Am scăpat din vedere că numai puţinii aleşi pot scrie piese şi le pot juca. Am călcat monopolul! Mie… eu… *(Vrea să mai spună ceva, gesticulează, apoi iese prin stângă.)*

ARKADINA:
Dar ce-i cu el?

SORIN:
Irina, draga mea, nu se cade să răneşti amorul propriu al unui tânăr!

ARKADINA:
Dar ce i-am spus?

SORIN:
L-ai jignit!

ARKADINA:
Chiar el ne-a prevenit că e numai o glumă. Şi i-am luat piesa ca pe-o glumă!

SORIN:
Totuşi…

ARKADINA:
Dar acum vrea să ne dovedească că a scris o operă mare! Să mă ierte Dumnezeu! Prin urmare, dacă a pus la cale spectacolul ăsta şi ne-a otrăvit cu pucioasă, n-a făcut-o în glumă, ci pentru a ne demonstra ceva… A vrut să ne înveţe cum trebuie să se scrie şi ce trebuie să se joace. La urma urmelor, mă plictiseşte. Oricum, aceste veşnice porniri împotriva mea, aceste înţepături scot pe oricine din sărite! E un băiat cu toane şi plin de trufie.

SORIN:
Voia să-ţi facă o plăcere.

ARKADINA:
Da? Totuşi, n-a ales o piesă obişnuită, ci ne-a silit să ascultăm aiureala asta decadentă! De dragul glumei sunt gata să ascult şi aiureli, dar aici sunt pretenţii de a aduce forme noi, de a începe o nouă eră în artă. După mine însă n-avem de-a face cu forme noi, ci numai cu un caracter urâcios.

TRIGORIN:

Fiecare scrie cum vrea şi cum poate.

ARKADINA:

Să scrie cum vrea şi cum poate, numai să mă lase în pace!

DORN:

Jupiter, te superi…[2]

ARKADINA:

Eu nu sunt Jupiter, ci o femeie. *(Îşi aprinde o ţigară.)* Nu mă supăr, dar îmi pare rău că un tânăr îşi petrece vremea atât de anost. N-am vrut să-l jignesc.

MEDVEDENKO:

Nimănui nu-i e îngăduit să despartă spiritul de materie, deoarece se prea poate ca spiritul să fie o înmănunchere de atomi materiali. *(Cu vioiciune, către Trigorin.)* Ar trebui făcută şi apoi jucată o piesă în care să se vadă cum trăiesc şi de-alde noi, învăţătorii… că greu îi mai e să trăiască…

ARKADINA:

E adevărat! Dar să nu mai vorbim nici de piese, nici de atomi. Ce frumoasă seară! Ascultaţi, domnilor, cântă cineva! *(Ascultă.)* Ce frumos el

POLINA ANDREEVNA:

E de pe malul celălalt.

(Pauză.)

ARKADINA *(către Trigorin):*

Ia stai lângă mine… Acum zece-cincisprezece ani, aici, pe lac, se auzeau aproape în fiecare noapte muzică şi cântece. Pe mal erau vreo şase conace boiereşti. Mi-aduc aminte… Zarvă, râsete, împuşcături şi atâtea aventuri de dragoste… Junele

prim şi idolul tuturor acestor şase conace era, pe atunci *(îl arată pe doctor),* doctorul Evgheni Sergheici, aici prezent. Şi-acum e fermecător, dar atunci era irezistibil. Totuşi, începe să mă mustre conştiinţa. De ce l-am jignit pe bietul meu băieţaş? Nu am linişte. *(Tare.)* Kostea! Fiule! Kostea!

MAŞA:
Mă duc să-l caut.

ARKADINA:
Te rog, drăguţă!

MAŞA *(iese prin stingă):*
Uuuu! Konstantin Gavrilovici! *(Pleacă.)*

NINA *(ieşind de după scenă):*
Probabil că nu vom mai continua! Pot să ies. Bună seara! *(Se sărută cu Arkadina şi Polina Andreevna.)*

SORIN:
Bravo, bravo!

ARKADINA:
Bravo, bravo! Te-am admirat cu toţii. Cu o înfăţişare ca a dumitale şi cu o voce atât de minunată e păcat să stai la ţară. Ai fără îndoială talent. Mă-nţelegi? Trebuie neapărat să joci teatru.

NINA:
O, acesta e şi visul meu! *(Oftând.)* Dar n-o să se împlinească niciodată!

ARKADINA:
Cine ştie? Dă-mi voie să-ţi recomand pe Trigorin, Boris Alexeevici!

NINA:

Ce bine-mi pare! *(Zăpăcindu-se.)* Am citit toate cărţile dumneavoastră…

ARKADINA *(aşezând-o între ei):*
Nu te fâstâci, draga mea! E celebru, dar are un suflet simplu. Uite că s-a zăpăcit şi el…

DORN:
Propun să se ridice cortina. E prea trist aşa.
ŞAMRAEV *(tare):*
Iakov, frate, ridică cortina!

(Cortina se ridică.)

NINA *(către Trigorin):*
Nu e aşa că piesa e ciudată?

TRIGORIN:
N-am înţeles nimic. Încolo, am ascultat-o cu plăcere. Ai jucat cu atâta sinceritate şi decorul a fost atât de frumos! *(Pauză.)* Trebuie să fie mult peşte în lac.

NINA:
Da.

TRIGORIN:
Îmi place să pescuiesc, nu cunosc o plăcere mai mare decât să stau în amurg şi să privesc pluta undiţei.

NINA:
Dar eu cred că pentru acela care a încercat plăcerile creaţiei nu mai există alte plăceri.

ARKADINA *(râzând):*
Nu-i mai spune de astea. Ori de câte ori i se spun vorbe de laudă, se fâstâceşte.

ŞAMRAEV:

Țin minte că odată, la Moscova, la operă, celebrul Silva a luat un *do* de jos. Şi s-a întâmplat că în acelaşi timp, parcă dinadins, să se afle la galerie un bas, un cântăreţ de-al nostru de cor bisericesc, care să strige: „Bravo, Silva”… cu o octavă mai jos! Vă puteţi închipui surprinderea noastră! Uite, cam aşa: *(cu o voce joasă)* „Bravo, Silva”… Toată sala a înlemnit…

(Pauză)

DORN:
A trecut un înger!

NINA:
E timpul să plec. La revedere!

ARKADINA:
Unde pleci? De ce aşa devreme? Nu-ţi dăm voie!

NINA:
Mă aşteaptă tata.

ARKADINA:
Ce om… *(Se sărută.)* Dar dacă nu se poate altfel!… Ne pare rău, foarte rău, că pleci…

NINA:
Dac-aţi şti ce greu mi-e să plec!

ARKADINA:
Să te conducă cineva, draga mea…

NINA *(speriată):*
O, nu, nu!

SORIN *(rugător):*
Mai stai!

NINA:
Mi-e cu neputinţă, Piotr Nikolaevici!

SORIN:
O oră măcar… uite-aşa…

NINA *(gândindu-se, apoi printre lacrimi):*
Mi-e cu neputinţă…

(Dă mâna cu toţi şi pleacă grăbită.)

ARKADINA:
Într-adevăr, ce fată nenorocită! Se spune că răposata ei mamă a lăsat moştenire soţului ei până la ultima copeică toată averea, care era foarte mare! Şi acum fetiţa asta a rămas fără nimic, pentru că tatăl ei a şi făcut testament, lăsând totul celei de-a doua soţii! E revoltător!

DORN:
Da, tatăl ei e un mare ticălos. Ce-i al lui e al lui.

SORIN *(frecându-şi mâinile reci):*
Ce-ar fi dacă am pleca şi noi! Se lasă umezeală. Mă dor picioarele.

ARKADINA:
Picioarele tale abia te duc. Parcă-s de lemn. Hai să mergem, bătrân nefericit! *(îl ia de braţ.)*

ŞAMRAEV *(oferind braţul soţiei sale):*
Madame?

SORIN:
Iar urlă câinele. *(Către Şamraev.)* Fii bun, Ilia Afanasievici, şi spune să-i dea drumul!

ŞAMRAEV:
Nu se poate, Piotr Nikolaevici. Mi-e teamă să nu vină hoţii la hambar. Am tot meiul acolo. *(Către*

Medvedenko.) Da, cu o octavă mai jos: „Bravo Silva!” Şi nu uita că nu era un artist, ci un biet cântăreţ de biserică!

MEDVEDENKO:
Şi ce leafă au cântăreţii ăştia de biserică?

(Pleacă toţi, afară de Dorn.)

DORN *(singur):*
Nu ştiu. Sau eu mi-am pierdut minţile, sau nu înţeleg nimic, dar mie piesa mi-a plăcut. E ceva în ea. Când fetiţa aceea vorbea despre singurătate şi când s-au văzut şi ochii roşii ai diavolului, mi-au tremurat mâinile de emoţie. Are prospeţime şi naivitate. Uite-l… Mi se pare că vine… Aş vrea să-i spun lucruri care să-i facă plăcere.

TREPLEV *(intră):*
Nu mai e nimeni.

DORN:
Ba sunt eu.

TREPLEV:
Maşenka mă caută peste tot prin parc. Ce fiinţă nesuferită!

DORN:
Ştii, Konstantin Gavrilovici, că piesa dumitale mi-a plăcut foarte mult! E oarecum ciudată şi nu i-am auzit sfârşitul, totuşi m-a impresionat puternic. Ai talent. Trebuie să mergi mai departe.

(Treplev îi strânge mâna şi-l îmbrăţişează nervos.)

DORN:
Da' ce naiba, stăpâneşte-ţi nervii! Ţi-au dat lacrimile… Ce vroiam să-ţi spun? Ţi-ai luat

subiectul din lumea ideilor abstracte. Aşa şi trebuia, pentru că o operă de artă trebuie neapărat să exprime o idee mare. Numai ceea ce e serios, e frumos. Ce palid eşti!

TREPLEV:
Atunci… mă sfătuieşti să continui?

DORN:
Da… dar să înfăţişezi numai ce-i important şi veşnic. Am avut bun gust în viaţă şi am trăit-o în fel şi chip. Sunt mulţumit. Dar dac-aş fi simţit şi eu avântul ce-l însufleţeşte pe artist când creează, sunt sigur că aş fi dispreţuit învelişul meu material şi tot ce e legat de el şi m-aş fi avântat de pe pământ cât mai sus spre înălţimi.

TREPLEV:
Iartă-mă, te rog. Unde-i Zarecinaia?

DORN:
Şi mai e ceva. Orice operă de artă trebuie să aibă o idee clară, bine definită. Trebuie să ştii pentru ce scrii. Altfel, dacă vei porni pe acest drum pitoresc fără să ai vreo ţintă hotărâtă, te vei rătăci şi talentul dumitale te va pierde.

TREPLEV *(nerăbdător):*
Unde-i Zarecinaia?

DORN:
A plecat acasă.

TREPLEV *(disperat):*
Ce sa fac? Vreau s-o văd… Trebuie neapărat s-o văd. Mă duc.

(Intră Maşa.)

DORN *(către Treplev):*

Linişteşte-te, prietene!

TREPLEV:
Totuşi am să plec. Trebuie să plec.

MAŞA:
Konstantin Gavrilovici, intră în casă. Te-aşteaptă mama dumitale. E neliniştită.

TREPLEV:
Spune-i c-am plecat. Şi vă rog pe toţi: lăsaţi-mă în pace! Lăsaţi-mă! Nu vă mai ţineţi după mine!

DORN:
Ei, ei, dragul meu, nu merge aşa! Nu şade frumos!

TREPLEV *(printre lacrimi):*
La revedere, doctore, şi îţi mulţumesc!… *(Pleacă.)*

DORN *(oftând):*
Tinereţe, tinereţe!

MAŞA:
Când nu mai ai nimic de spus, oftezi: tinereţe, tinereţe!… *(Prizează tabac.)*

DORN *(îi ia tabachera şi o aruncă într-un tufiş):*
Isprăveşte, e dezgustător. *(Pauză.)* Mi se pare că în casă au început să joace cărţi. Hai şi noi acolo…

MAŞA:
Mai aşteaptă puţin.

DORN:
De ce?

MAŞA:

Vreau să-ţi mai spun o dată. Vreau să-ţi vorbesc… *(Emoţionată.)* Nu-l iubesc pe tata. Dumitale însă îmi deschid inima. Nu ştiu de ce simt din tot sufletul că-mi eşti apropiat… Ajută-mă. Ajută-mă, că altfel am să fac o prostie. Am să-mi bat joc de viaţa mea, am să mi-o stric… Nu mai pot…

DORN:
Şi cum să te ajut?

MAŞA:
Sufăr. Nimeni, nimeni nu-mi ştie suferinţele! *(îşi pune capul pe pieptul lui, încet.)* Îl iubesc pe Konstantin.

DORN:
Ce nervoşi sunteţi cu toţii! Ce nervoşi! Şi câtă dragoste… O, lac fermecat! *(Cu blândeţe.)* Dar cu ce te pot ajuta eu, copilul meu? Cu ce?

Cortina.

ACTUL AL DOILEA

Un teren de crichet. În fundul scenei, la dreapta, o casă cu terasă mare; în stânga se vede lacul, în care se oglindeşte soarele. O grădină de flori. Amiază. Căldură. Pe marginea terenului, la umbra unui tei bătrân, stau pe-o bancă Arkadina, Dorn şi Maşa. Pe genunchii lui Dorn – o carte deschisă.

ARKADINA *(către Maşa):*

Ridică-te şi dumneata! *(Se ridică amândouă.)* Vino lângă mine. Dumneata ai douăzeci şi doi de ani, eu aproape de două ori pe atât. Evgheni Sergheevici, care pare mai tânără dintre noi?

DORN:

Desigur că dumneata!

ARKADINA:

Ai văzut? Şi ştii de ce? Pentru că eu lucrez, simt, mă zbucium toată ziua, pe câtă vreme dumneata stai mereu locului şi nu trăieşti… Eu una ştiu: că nu trebuie să mă gândesc la viitor. Nu mă gândesc niciodată nici la bătrâneţe, nici la moarte. Nu poţi ocoli ceea ce trebuie să se întâmple.

MAŞA:

Iar eu mă simt ca şi cum m-aş fi născut demult, demult, şi-mi târăsc viaţa după mine ca pe o trenă fără de sfârşit…

Şi deseori mi se întâmplă să nu mai am nicio poftă de viaţă! *(Se aşază.)* Desigur că toate astea sunt fleacuri.

Trebuie să te scuturi bine şi să te lepezi de ele!

DORN *(cântă încet):*

„Povestiţi-i voi, florile mele…”

ARKADINA:

Şi mai trebuie să ştii că sunt corectă ca un englez. Eu, draga mea, sunt totdeauna scoasă ca din cutie. Totdeauna sunt îmbrăcată şi coafată *comme il faut*[3]. Să-mi îngădui eu vreodată să ies din casă, fie numai până în grădină, în capot sau nepieptănată? Niciodată! De-asta mă şi ţin bine, pentru că n-am fost niciodată lălâie şi nu m-am lăsat, ca altele… *(Cu mâinile în şolduri, se plimbă pe teren.)* Uitaţi-vă, arăt sau nu tânără? Sunt în stare să joc şi rolul unei fetiţe de cincisprezece ani!

DORN:

Cu toate astea, eu tot am să citesc mai departe… *(Ia cartea.)* Ne-am oprit la negustorul de făină şi la şobolani…

ARKADINA:

Da, la şobolani. Citeşte! *(Se aşază.)* Sau mai bine, dă-mi mie cartea. Am să citesc eu. E rândul meu. *(Ia cartea şi caută pasajul.)* La şobolani… Uite-aici. *(Citeşte.)* *„Şi e tot atât de primejdios pentru oamenii de lume să răsfeţe şi să atragă pe scriitori la ei, cât e pentru un negustor de făină să crească şobolani în hambarele lui. Şi, totuşi, scriitorii sunt iubiţi. De aceea, când o femeie a pus ochii pe un scriitor şi doreşte să-l cucerească, îl împresoară cu laude, cu drăgălăşenii şi răsfăţuri…”* Ei, asta, poate, la francezi; la noi însă nu există nimic asemănător… nimic nu se face după program. Femeile noastre, de obicei, înainte de a cuceri inima unui scriitor, sunt îndrăgostite de el până peste cap. Să nu căutăm prea departe! Uitaţi-vă, de pildă, la mine şi la Trigorin…

(Sorin, sprijinindu-se în baston, şi Nina. Medvedenko împinge în urma lor un fotoliu pe rotile.)

SORIN *(cu tonul cu care mângâi un copil):*

Ei? Ne bucurăm şi noi astăzi? Suntem şi noi veseli, ca să zic aşa? *(Către sora lui.)* Sigur că ne bucurăm! Tatăl şi mama vitregă au plecat la Tver, şi trei zile în cap suntem liberi!

NINA *(se aşază lângă Arkadina şi o îmbrăţişează):*

Sunt atât de fericită! Acum sunt numai a voastră.

SORIN *(aşezându-se în fotoliul său):*

Ce frumuşică e astăzi!

ARKADINA:

Şi cochetă şi nostimă… Asta-mi place! *(O sărută pe Nina.)* Dar să nu te mai lăudăm, că te deochem. Unde e Boris Alexeevici?

NINA:

La pescuit, lângă cabina de baie.

ARKADINA:

Cum de nu s-a plictisit? *(Vrea să continue cititul.)*

NINA:

Ce citiţi?

ARKADINA:

Maupassant, *Sur Veau,* drăguţo! *(Citeşte câteva rânduri pentru sine.)* Ei, mai departe nu-i nici interesant, nici adevărat. *(Închide cartea.)* Sufletul mi-e neliniştit. Spuneţi-mi, ce-i cu fiul meu? De ce-i atât de plictisit şi de morocănos? Îşi petrece zilele pe lac; nu-l mai văd aproape deloc!

MAŞA:

Îi e sufletul zbuciumat. *(Către Nina, sfioasă.)* Te rog, citeşte-ne din piesa lui!

NINA *(dând din umeri):*
Ţii dumneata neapărat? E atât de puţin interesant!

MAŞA *(stăpânindu-şi emoţia):*
Când citeşte, păleşte şi îi ard ochii. Are un glas frumos şi trist şi se poartă ca un poet.

(Sorin sforăie.)

DORN:
Noapte bună!

ARKADINA:
Petruşa!

SORIN:
Da!

ARKADINA:
Dormi?

SORIN:
De fel!

(Pauză.)

ARKADINA:
Faci rău, frate, că nu te îngrijeşti.

SORIN:
Eu aş vrea să mă caut, dar nu vrea doctorul!

DORN:
Ce să te mai cauţi la şaizeci de ani?!

SORIN:
Dar şi la şaizeci de ani mai vrei să trăieşti!

DORN *(cu ciudă):*
Ia şi dumneata, acolo, picături de valeriană!

ARKADINA:
Cred c-ar fi bine să plece undeva la băi.

DORN:
Să plece! Ar putea să plece, după cum ar putea să nu plece!

ARKADINA:
Mai pricepe ceva dacă poţi.

DORN:
N-ai ce să pricepi. Totul e limpede.

(Pauză.)

MEDVEDENKO:
Piotr Nikolaevici ar trebui să se lase de fumat…

SORIN:
Astea-s prostii!

DORN:
Nu, nu sunt prostii. Vinul şi tutunul îţi iau personalitatea. După o ţigară sau un pahar de votcă, dumneata nu mai eşti Piotr Nikolaevici, ci Piotr Nikolaevici plus încă cineva. Eul dumitale se destramă şi te porţi cu dumneata cum te-ai purta cu o a treia persoană; cu el…

SORIN *(râde):*
E uşor să judeci pe alţii. Dumneata ţi-ai trăit viaţa, dar eu? Am fost douăzeci şi opt de ani la Ministerul de Justiţie, dar nu am trăit încă, nu am încercat nimic în viaţă, ca să zic aşa, şi – lucru lesne de înţeles – mi-e încă sete de viaţă! Dumneata eşti sătul şi indiferent, şi de asta înclini spre filosofie. Eu vreau să trăiesc, şi de asta beau

vin de Xeres la masă şi fumez ţigări de foi, uite-aşa… Asta e.

DORN:
Viaţa trebuie luată în serios! Dar ca să te îngrijeşti la şaizeci de ani şi să-ţi pară rău că în tinereţe ai avut prea puţine plăceri, asta, iartă-mă, denotă neseriozitate!

MAŞA *(se ridică):*
Mi se pare că e vremea mesei. *(Merge alene.)* Mi-a amorţit un picior… *(Pleacă.)*

DORN:
Acum se duce şi dă peste cap două păhărele, înainte de masă.

SORIN:
Dacă n-are altă bucurie în viaţă, sărăcuţa de ea!

DORN:
Toate sunt deşertăciuni, excelenţă!

SORIN:
Dumneata raţionezi ca omul sătul.

ARKADINA:
Ah, Doamne, ce poate fi mai plicticos decât dulcea plictiseală a vieţii de la ţară! E cald, linişte, nimeni nu face nimic, toţi filosofează… Îmi place să stau cu voi, prieteni, îmi place să vă ascult, dar… e mult mai plăcut să mă aflu într-o cameră de hotel şi să-mi învăţ rolul.

NINA *(exaltată):*
Ce frumos el Cum vă înţeleg!

SORIN:
Desigur, e mai bine la oraş. Stai la biroul tău, lacheul nu dă voie nimănui să intre neanunţat, ai

telefon… pe stradă birjari, uite-aşa…

DORN *(fredonează):*
„Povestiţi-i voi, florile mele…”

(Intră Şamraev şi după el Polina Andreevna.)

ŞAMRAEV:
Uite-i pe ai noştri! Bună ziua. *(Sărută mâna Arkadinei şi apoi a Ninei.)* Sunt mulţumit că vă văd pe toţi sănătoşi. *(Către Arkadina.)* Soţia mea spune că aveţi de gând să plecaţi chiar azi, împreună cu ea, la oraş. E adevărat?

ARKADINA:
Da, aşa avem de gând.

ŞAMRAEV:
Hm! Foarte bine! Dar cu ce o să vă duceţi, stimată doamnă? Azi se transportă secara şi toţi argaţii sunt ocupaţi. Şi cu ce cai, dacă-mi daţi voie să întreb?

ARKADINA:
Cu ce cai? Ştiu eu cu ce cai?

SORIN:
Avem caii de trăsură.

ŞAMRAEV *(enervându-se):*
Caii de trăsură? Da’ hamuri de unde să iau? De unde? E de neînchipuit! Să nu-ţi vie să crezi! Stimată doamnă, mă închin în faţa talentului dumneavoastră, sunt gata să-mi jertfesc zece ani din viaţă pentru dumneavoastră, dar cai nu vă pot da!

ARKADINA:
Dar dacă trebuie să mă duc la oraş! Curios lucru!

ŞAMRAEV:
Mult stimată doamnă, nu ştiţi ce înseamnă o gospodărie!

ARKADINA *(aprinzându-se):*
Mereu aceeaşi poveste! Dacă e aşa, plec chiar azi la Moscova. Porunceşte să-mi tocmească în sat nişte cai, dacă nu vrei să mă duc pe jos până la gară!

ŞAMRAEV *(aprinzându-se):*
Atunci, eu îmi dau demisia! Căutaţi-vă un alt administrator.

(Pleacă.)

ARKADINA:
Nu e vară să nu se-ntâmple la fel! Aici nu e vară să nu fiu jignită. N-am să mai calc pe-aici!

(Iese în stânga în direcţia cabinei de baie. După un minut trece spre casă, urmată de Trigorin, care duce nişte undiţe şi o găleată.)

SORIN *(aprinzându-se):*
Asta-i obrăznicie! Dracu mai ştie ce el M-am săturat, la urma urmei! Să se-aducă toţi caii numaidecât.

NINA *(către Polina Andreevna):*
S-o refuzi pe Irina Nikolaevna, o artistă atât de celebră! Oare fiecare dorinţă a ei, fie ea şi un capriciu, nu e mai importantă decât gospodăria voastră? E de necrezut!

POLINA ANDREEVNA *(disperată):*
Ce pot face? Puneţi-vă în locul meu. Ce pot face?

SORIN *(către Nina):*

Să mergem la soră-mea… S-o rugăm cu toţii să nu plece. Nu? *(Privind în direcţia în care a ieşit Şamraev.)* E un om de nesuferit! Un adevărat tiran!

NINA *(nu-l lasă să se scoale):*

Rămâi, nu te scula! Te ducem noi! *(Ea şi Medvedenko împing fotoliul cu rotile.)* E îngrozitor!

SORIN:

Da, e îngrozitor! Dar n-o să plece! Vorbesc eu cu el! *(Cei doi ies. Rămân Dorn şi Polina Andreevna.)*

DORN:

Ce oameni anoşti! De fapt, soţul dumitale ar merita să fie dat pe uşă afară! Totul se va sfârşi însă altfel. Şi muierea asta bătrână de Piotr Nikolaevici şi sora lui îi vor cere iertare. Ai să vezi!

POLINA ANDREEVNA:

A trimis şi caii de trăsură la câmp şi în fiecare zi nu sunt decât neînţelegeri de-astea! Dacă ai şti cât sunt de chinuită! Mă îmbolnăvesc! Uite, tremur… Nu pot să-i rabd mojicia! *(Cu ton rugător.)* Evgheni, iubitule, scumpule, ia-mă la dumneata… Timpul trece, nu mai suntem tineri şi măcar acum, la sfârşitul vieţii, să nu ne mai ascundem, să nu mai minţim…

(Pauză.)

DORN:

Am cincizeci şi cinci de ani. E prea târziu să-mi schimb viaţa.

POLINA ANDREEVNA:

Ştiu, refuzi pentru că în afară de mine mai sunt şi alte femei în viaţa dumitale. E cu neputinţă să le iei pe toate la dumneata… Înţeleg… Iartă-mă, ştiu că te-ai săturat de mine…

(Nina se arată lângă casă; culege flori.)

DORN:
Ba nu e chiar aşa.

POLINA ANDREEVNA:
Mă roade gelozia. Desigur, ca doctor nu poţi să nu vezi femei. Înţeleg…

DORN *(către Nina, care se apropie):*
Ce mai e nou?

NINA:
Irina Nikolaevna plânge, iar Piotr Nikolaevici are o criză de astm.

DORN *(se ridică):*
Mă duc să le dau valeriană la amândoi.

NINA *(îi oferă florile):*
Îmi dai voie?

DORN:
Merci bien. (Se îndreaptă spre casă.)

POLINA ANDREEVNA *(mergând cu el):*
Ce flori frumoase! *(Lângă casă, cu glas surd.)* Dă-mi florile! Dă-mi florile! *(Ia florile, le rupe şi le aruncă. Amândoi intră în casă.)*

NINA *(singură):*
Ce curios e să vezi că o artistă celebră plânge şi încă pentru un fleac ca ăsta! Dar nu e şi mai curios că un scriitor celebru, la care se închină cititorii, despre care scriu toate gazetele, ale cărui fotografii

le poate cumpăra oricine, care e tradus în limbi străine, îşi petrece vremea pescuind şi se bucură că a prins doi cosaci? Credeam că oamenii celebri sunt mândri şi inaccesibili, că dispreţuiesc mulţimea, ca şi cum s-ar răzbuna prin gloria şi strălucirea numelui lor de faptul că mulţimea pune mai presus de toate bogăţia şi boieria din naştere. Dar uite că şi ei plâng, prind peşti, joacă cărţi, râd şi se supără, la fel ca toţi ceilalţi!…

TREPLEV *(intră fără pălărie, ţinând în mână o puşcă şi un pescăruş împuşcat):*
Eşti singură?

NINA:
Singură.

(Treplev îi pune la picioare pescăruşul.)

NINA:
Ce înseamnă asta?

TREPLEV:
Am fost atât de ticălos, încât am tras în acest pescăruş. Îl pun la picioarele dumitale!

NINA:
Ce-i cu dumneata?

(Ridică pescăruşul şi se uită la el.)

TREPLEV *(după o pauză):*
În curând şi în acelaşi fel mă voi omorî şi eu.

NINA:
Nu te mai recunosc!

TREPLEV:
Da, după ce şi eu am încetat să te mai recunosc pe dumneata. Te-ai schimbat faţă de mine. Ai o

privire rece şi prezenţa mea te stinghereşte.

NINA:

În ultimul timp te-ai făcut supărăcios, te exprimi tot mai obscur, cu fel de fel de simboluri. Uite, sunt sigură că şi pescăruşul ăsta e un simbol, dar eu – nu te supăra – nu înţeleg! *(Pune pescăruşul pe bancă.)* Sunt prea simplă ca să înţeleg.

TREPLEV:

Toate au început din seara în care piesa mea a căzut atât de stupid. Femeile nu iartă insuccesul. Am ars totul, până la ultima filă. Dacă ai şti cât de nenorocit sunt! Răceala dumitale e cumplită, nefirească. E ca şi cum m-aş trezi din somn şi aş vedea că lacul acesta a secat dintr-o dată sau că l-a înghiţit pământul. Chiar acum mi-ai spus că eşti prea simplă ca să mă înţelegi. Dar ce-i de înţeles aici? Piesa n-a plăcut, dumneata nu ai decât dispreţ pentru inspiraţia mea, mă crezi un om mediocru, un om de nimic, la fel ca mulţi alţii. *(Bate din picior.)* Îmi dau perfect de bine seama, îmi dau bine seama! Parcă aş avea un cui înfipt în creier, blestemat să fie şi el, şi mândria asta a mea, care îmi suge sângele, mi-l suge ca un vampir! *(Văzându-l pe Trigorin care se apropie citind dintr-un carnet.)* Uite, vine adevăratul talent! Umblă ca Hamlet, ca şi el ţine o carte în mână. *(O tachinează.)* „Vorbe, vorbe, vorbe!” Soarele ăsta nici nu s-a apropiat de dumneata, şi ai şi început să zâmbeşti şi privirea ţi s-a topit sub razele lui. Nu vreau să vă supăr…

(Pleacă grăbit.)

TRIGORIN *(notând în carnet):*

Trage tabac pe nas şi bea vodcă… Totdeauna în negru… O iubeşte învăţătorul…

NINA:

Bună ziua, Boris Alexeevici!

TRIGORIN:
Bună ziua. Pe neaşteptate lucrurile s-au încurcat atât de mult, încât mi se pare că vom pleca chiar astăzi. S-ar putea să nu ne mai vedem niciodată. Îmi pare rău. Mi se întâmplă atât de rar să întâlnesc fete tinere, tinere şi fermecătoare! Am şi uitat şi mi-e greu să-mi mai închipui cum se simte cineva la optsprezece-nouăsprezece ani. De aceea în povestirile şi nuvelele mele, fetele sunt de obicei false. Aş vrea să fiu măcar o singură oră în locul dumitale, să ştiu cum gândeşti şi să aflu ce fel de fiinţă eşti.

NINA:
Iar eu aş vrea să fiu în locul dumitale.

TRIGORIN:
De ce?

NINA:
Ca să ştiu ce simte un scriitor talentat şi celebru. Cum se simte celebritatea? Ce simţi când ştii că eşti celebru?

TRIGORIN:
Ce simt? Cred că… nimic. La asta nu m-am gândit niciodată. *(Gândindu-se.)* Una din două: sau dumneata exagerezi celebritatea mea, sau celebritatea nu se simte de loc.

NINA:
Dar când citeşti despre dumneata în gazete?

TRIGORIN:
Când te laudă, e plăcut, iar când te înjură – vreo două zile nu mai eşti în apele tale.

NINA:

Ce lume minunată! Dac-ai şti cât te invidiez. Ursitele oamenilor sunt atât de deosebite! Unii abia târăsc după ei o existenţă plictisitoare şi neînsemnată, semănând cu toţii între ei, toţi nefericiţi. Altora – dumitale, de pildă, şi eşti unul la un milion – le e dat să aibă o viaţă interesantă, luminoasă, plină de conţinut… Eşti fericit…

TRIGORIN:
Eu? *(Dând din umeri.)* Cum să-ţi spun… dumneata vorbeşti de celebritate, de fericire, de o viaţă luminoasă şi interesantă, dar pentru mine, iartă-mă, toate cuvintele astea frumoase sunt ca o dulceaţă din care eu nu gust niciodată. Eşti foarte tânără şi foarte bună.

NINA:
Viaţa dumitale e atât de frumoasă!

TRIGORIN:
Ce vezi în ea atât de frumos? *(Se uită la ceas.)* Uite, acum trebuie să mă duc să scriu. Iartă-mă, nu am timp…
(Râde.) Dumneata ai pus, cum se spune, degetul pe rană şi eu mă simt tulburat şi aproape puţin supărat. Dar fie! Hai să vorbim. Să vorbim despre minunata şi luminoasa mea viaţă… De unde să începem? *(Se gândeşte puţin.)*
De multe ori eşti stăpânit de idei stăruitoare: ziua şi noaptea nu te gândeşti decât la lună, de pildă. Am şi eu o lună a mea. Zi şi noapte duc povara unui gând ce nu mă părăseşte… Trebuie să scriu, trebuie să scriu, trebuie… N-am isprăvit bine o povestire, când, nu ştiu de ce, trebuie să scriu o a doua, apoi o a treia, după a treia o a patra… Aşa, scriu şi eu cum aş merge cu caii de poştă, fără întrerupere, şi nu pot altfel. Şi acum te-ntreb: ce e luminos şi minunat în toate astea? O, ce viaţă barbară! Uite, acum stau de vorbă cu dumneata, îmi pun tot sufletul, şi totuşi nu pot să

uit nicio clipă că mă aşteaptă o nuvelă neterminată. Văd un nor care seamănă cu un pian. Mă gândesc: trebuie să pomenesc undeva, într-o povestire, că pe cer plutea un nor care seamănă cu un pian. Miroase a heliotrop? Repede îmi fixez în minte: un miros foarte dulce, floarea văduvelor. A se pomeni în descrierea unei seri de vară. Te iscodesc pe dumneata şi mă iscodesc şi pe mine, la fiecare frază, la fiecare cuvânt şi mă grăbesc să închid aceste fraze şi cuvinte în cămara mea literară: poate-mi vor trebui! După ce am isprăvit o lucrare, alerg la teatru sau la pescuit. Ar trebui măcar atunci să mă odihnesc şi să uit. Da' de unde! În capul meu a şi început să se mişte, ca o ghiulea, un subiect nou. Şi iarăşi mă simt târât spre masa mea de lucru, şi iarăşi mă grăbesc să scriu, să scriu mereu. Aşa mi se întâmplă mereu. Neliniştea vine din mine, simt că-mi irosesc viaţa, simt că pentru mierea pe care o împart orbeşte atâtor necunoscuţi risipesc polenul celor mai frumoase flori ale mele, le smulg şi le calc în picioare rădăcinile. Nu sunt oare un nebun? Oare cunoscuţii şi prietenii mei se poartă cu mine cum s-ar purta cu un om sănătos? „Ce mai scrii?” „Ce ne vei mai dărui?” Mereu aceleaşi cuvinte, aceleaşi cuvinte! Şi mi se pare că toată atenţia cunoscuţilor, laudele şi entuziasmul, toate sunt numai înşelăciune. Mă mint ca pe un bolnav, şi uneori mi-e teamă că se vor apropia de mine pe furiş, pe la spate, că mă vor înşfăca şi mă vor duce ca pe Poprişcin[4] la balamuc! Chiar în anii tinereţii mele, în cei mai buni ani ai mei, ca scriitor începător, a fost un chin neîntrerupt. Scriitorul mărunt – mai ales când nu-i merge cu scrisul – se simte stângaci, inutil, neîndemânatic, nervii îi sunt încordaţi, iritaţi. Dă neîncetat ocol celor apropiaţi de viaţa literară şi artistică, nerecunoscut, neluat în seamă de nimeni, temându-se să privească oamenii în faţă, asemenea unui jucător pasionat care nu are bani. Necunoscându-mi cititorii, nu ştiu de ce mi-i închipuiam

duşmănoşi şi neîncrezători. De public mi-era teamă, mă îngrozea. De câte ori mi se juca o piesă nouă mi se părea că în sală toţi oamenii bruni îmi sunt vrăjmaşi şi că celor blonzi nici nu le pasă de mine. O! Ce chinuri îngrozitoare!

NINA:
Te-aş întreba numai dacă inspiraţia, procesul însuşi al creaţiei nu-ţi dau clipe de adâncă fericire?

TRIGORIN:
Da, când scriu e plăcut. Plăcută e şi citirea corecturii, dar… abia a ieşit lucrarea de sub tipar şi n-o mai pot suferi. Văd că nu e ceea ce trebuia, că am greşit, că n-ar fi trebuit scrisă de fel. Sunt abătut, mă doare-n suflet… *(Râzând.)* Şi publicul citeşte şi spune: „Da, e drăguţ… are talent… Drăguţ, dar e departe de Tolstoi”, sau: „Frumoasă carte, dar *Părinţi şi copii* a lui Turgheniev e mai bună”. Şi aşa mereu, până la groapă, totul va fi drăguţ şi scris cu talent; drăguţ şi scris cu talent şi nimic mai mult. Iar când voi muri, cunoscuţii mei, trecând pe lângă mormântul meu, vor spune: „Aici odihneşte Trigorin. A fost un scriitor bun, dar a scris mai prost decât Turgheniev.”

NINA:
Iartă-mă, dar refuz să te înţeleg. Cred mai degrabă că te-a răsfăţat succesul.

TRIGORIN:
Care succes? N-am fost niciodată încântat de mine. Nu mă plac ca scriitor. Şi, ce e mai rău, e că mă simt învăluit ca de-o pâclă şi că de multe ori nu înţeleg ce scriu… Îmi plac – de pildă – apa asta, copacii, cerul, simt natura, ea trezeşte în mine o pasiune, o dorinţă de nestăpânit de a scrie. Dar eu nu sunt numai peisagist, ci şi cetăţean, îmi iubesc ţara, poporul, şi simt că dacă sunt scriitor, am datoria să vorbesc despre popor, despre suferinţele

lui, despre viitorul lui. Am datoria să vorbesc despre ştiinţă, despre drepturile omului *et caetera, et caetera.* Şi vorbesc despre toate, mă grăbesc, sunt îmboldit din toate părţile, unii se supără, în timp ce eu alerg dintr-o parte într-alta, ca o vulpe încolţită de câini. Privesc cum viaţa şi ştiinţa merg mereu înainte, iar eu rămân tot mai mult în urmă, ca un ţăran care a pierdut trenul. Şi simt în cele din urmă că nu mă pricep să descriu decât o privelişte, iar în toate celelalte sunt fals, fals până în măduva oaselor.

NINA:
Lucrezi prea mult şi nu mai ai nici timp, nici poftă să ştii cât preţuieşti. Dumneata poţi să fii nemulţumit de dumneata, dar pentru alţii eşti un om mare şi minunat. Dacă eu aş fi un scriitor ca dumneata, mi-aş da toată viaţa mulţimii, ştiind că fericirea ei e s-o înalţ până la mine, şi mulţimea m-ar purta pe un car triumfal.

TRIGORIN:
Ei, pe un car triumfal! Da ce, sunt Agamemnon?

(Zâmbesc amândoi.)

NINA:
Pentru fericirea de a fi scriitoare, sau artistă aş îndura ura rudelor, sărăcia şi dezamăgirea, aş locui într-un pod sub acoperiş, aş mânca numai pâine neagră, aş răbda chinul de a fi nemulţumită de mine, de a-mi recunoaşte imperfecţiunea, dar pentru toate acestea aş cere în schimb gloria… gloria adevărată, răsunătoare… *(îşi acoperă faţa cu mâinile.)* Am ameţit… Of!

VOCEA ARKADINEl *(din casă):*
„Boris Alexeevici”!

TRIGORIN:

Mă cheamă… Desigur ca să-mi fac geamantanele. Şi tare n-aş vrea să plec! *(Se uită spre lac.)* Ce frumos e aici!… Minunat!

NINA:
Vezi casa şi portul de pe celălalt mal?

TRIGORIN:
Da.

NINA:
Fac parte din moşia răposatei mele mame. Acolo m-am născut. Toată viaţa mi-am petrecut-o lângă lacul ăsta. Îi ştiu şi cel mai mic ostrov!

TRIGORIN:
E frumos aici la voi. *(Văzând pescăruşul.)* Ce-i asta?

NINA:
Un pescăruş. L-a împuşcat Konstantin Gavrilîci.

TRIGORIN:
Frumoasă pasăre. Zău că nu-mi vine să plec. Încearcă şi o convinge pe Irina Nikolaevna să mai rămână. *(Notează ceva în carnet.)*

NINA:
Ce scrii?

TRIGORIN:
Nimic important. Îmi notez ceva… Mi-a trecut prin gând un subiect. *(Ascunzând carnetul.)* Un subiect pentru o scurtă povestire: pe malul unui lac trăieşte din copilărie o fată tânără, aşa, ca dumneata. Iubeşte lacul ca un pescăruş şi e fericită şi liberă ca şi el. Dar vine din întâmplare un om, o vede şi, aşa, din lipsă de altceva, o nimiceşte ca pe acest pescăruş.

(Pauză.)
(La fereastră se arată Arkadina.)

ARKADINA:
Boris Alexeevici, unde eşti?

TRIGORIN:
Vin numaidecât. *(Pleacă, uitându-se mereu la Nina. Către Arkadina, care a rămas la fereastră.)* Ce e?

ARKADINA:
Nu mai plecăm!

(Trigorin intră în casă.)

NINA *(se apropie de rampă; după câteva clipe de gândire):*
Visez!

Cortina.

ACTUL AL TREILEA

Sufrageria din casa lui Sorin. În dreapta şi în stânga, uşi. Un bufet. Un dulap cu medicamente. În mijlocul odăii, o masă. Geamantane şi cutii de voiaj pregătite pentru plecare. Trigorin ia dejunul. Maşa stă lângă el.

MAŞA:
Toate astea ţi le povestesc dumitale, pentru că eşti scriitor. Ai putea să le foloseşti. Ţi-o spun cinstit. Dacă s-ar fi rănit serios, n-aş mai fi trăit nicio clipă. Şi, totuşi, sunt curajoasă. Uite, m-am hotărât să smulg din inimă iubirea asta, s-o smulg din rădăcină!

TRIGORIN:
Şi în ce fel?

MAŞA:
Mă mărit. Cu Medvedenko.

TRIGORIN:
Cu învăţătorul?

MAŞA:
Da!

TRIGORIN:
Nu văd de ce ar fi nevoie.

MAŞA:
La ce bun să iubeşti fără nicio nădejde, ani de-a rândul, şi să tot aştepţi ceva? Când voi fi căsătorită, n-o să-mi mai stea gândul la dragoste şi grijile cele noi le vor înăbuşi pe cele vechi. Orice

s-ar zice, tot o să se schimbe ceva. Mai bem un păhărel?

TRIGORIN:
Să nu fie prea mult!

MAŞA:
Ei, asta-i! *(Umple câte un pahar.)* Nu mă privi aşa! Femeile beau mult mai des decât crezi dumneata. Unele din ele, cele mai puţine, beau ca mine, în văzul tuturora. Cele mai multe beau însă pe-ascuns. Da, fireşte… Şi toate beau vodcă sau coniac. *(Ciocnesc.)* Dumneata eşti un om cumsecade şi îmi pare rău că ne despărţim.

(Beau.)

TRIGORIN:
Nici eu n-aş vrea să plec.

MAŞA:
Atunci, roagă-te de ea să rămână.

TRIGORIN:
Nu, acum nu mai rămâne. Fiul ei se poartă ca un smintit. După ce a încercat să se sinucidă, vrea, pare-se, să mă provoace la duel. De ce? Se bosumflă, se înfurie, propovăduieşte forme noi… E loc pentru toate, şi pentru cele noi şi pentru cele vechi, de ce să ne înghiontim unii pe alţii?

MAŞA:
Mai e şi gelozia. Dar asta nu mă priveşte.

(Pauză.)
(Iakov trece din stânga spre dreapta cu un geamantan. Intră Nina şi se opreşte la fereastră.)

MAŞA:

Învăţătorul meu nu e el prea deştept, dar e om bun şi sărac şi mă iubeşte mult. Şi mi-e milă şi de el şi de bătrâna lui mamă. Ei, dă-mi voie să-ţi urez numai bine. Şi să rămâi cu gânduri bune despre noi. *(Îi strânge mâna cu putere.)* Îţi mulţumesc mult pentru bunăvoinţa dumitale. Şi să-mi trimiţi cărţile, dar neapărat cu autograf. Numai să nu scrii „mult stimatei”, ci simplu „Mariei, care şi-a uitat obârşia şi nu ştie pentru ce trăieşte pe lumea asta”. Adio!

(Pleacă.)

NINA *(întinzând spre Trigorin pumnul strâns):*
Soţ sau fără?

TRIGORIN:
Soţ!

NINA *(oftând):*
Nu, am în mână un singur bob de mazăre. Mă gândeam dacă să mă fac sau nu actriţă… Dacă aş găsi pe cineva să-mi dea un sfat!

TRIGORIN:
În cazuri de astea nu se pot da sfaturi.

(Pauză.)

NINA:
Ne despărţim şi… poate nu ne vom mai vedea niciodată. Te-aş ruga să iei acest mic medalion ca amintire. Am dat să se graveze pe el iniţialele dumitale… şi pe partea cealaltă titlul cărţii dumitale *Zile şi nopţi.*

TRIGORIN:
Câtă graţie! *(Sărută medalionul.)* Un dar minunat.

NINA:
Să-ţi aduci aminte de mine din când în când.

TRIGORIN:
Am să-mi aduc aminte. Mi te voi aminti aşa cum erai atunci, în ziua aceea senină… Ţii minte? Acum o săptămână, când purtai o rochie deschisă şi am stat de vorbă… iar pe bancă zăcea un pescăruş alb…

NINA *(gânditoare):*
Da, pescăruşul…

(Pauză.)

Nu putem vorbi mai mult. Vine lume… Înainte de plecare, două clipe, te rog din suflet… *(Pleacă prin stânga; în acelaşi timp prin dreapta intră Arkadina, Sorin – în frac şi cu decoraţie – apoi Iakov, ocupat cu împachetatul.)*

ARKADINA:
Rămâi acasă, bătrânelule. Nu se mai fac vizite cu reumatismele tale. *(Către Trigorin.)* Cine a ieşit acum? Nina?

TRIGORIN:
Da.

ARKADINA:
Pardon, v-am deranjat? *(Se aşază.)* Cred c-am împachetat totul. Sunt frântă de oboseală…

TRIGORIN *(citind inscripţia de pe medalion):*
Zile şi nopţi, pagina 121, rândurile 11 şi 12…

IAKOV *(strângând masa):*
Să împachetez şi undiţele?

TRIGORIN:

Da, o să mai am nevoie de ele. Cărţile dă-le cuiva…

IAKOV:
Am înţeles.

TRIGORIN *(pentru sine):*
Pagina 121, rândurile 11 şi 12. Ce-o fi în rândurile astea? *(Către Arkadina.)* Aici în casă sunt cărţi de-ale mele?

ARKADINA:
Da. În biroul fratelui meu, în dulapul din colţ.

TRIGORIN:
Pagina 121…

(Iese.)

ARKADINA:
Zău, Petruşa, rămâi acasă…

SORIN:
Voi plecaţi, şi o să-mi fie greu fără voi în casa asta.

ARKADINA:
Şi la oraş ce-ai să faci?

SORIN:
Nimic deosebit. Totuşi! *(Râde.)* E un eveniment: punerea pietrei de temelie la Palatul Administrativ şi alte alea… Aş vrea măcar o oră, două, să scap de viaţa asta anostă. Mă simt îmbâcsit ca o lulea veche. Am spus să tragă trăsura pe la unu, aşa că vom pleca în acelaşi timp.

ARKADINA *(după o pauză):*
Fie! Trăieşte aici, după pofta inimii, numai să nu te plictiseşti şi să nu răceşti. Vezi şi de fiul meu.

Îngrijeşte-l, sfătuieşte-l. *(Pauză.)* Uite, plec şi nici nu ştiu de ce a vrut Konstantin să se împuşte. Cred că motivul principal a fost gelozia. Cu cât îl voi lua mai iute pe Trigorin de aici, cu atât o să fie mai bine.

SORIN:
Cum să-ţi spun? Au mai fost şi alte motive, şi nu e greu de înţeles: e tânăr, inteligent, şi trăieşte numai la ţară, izolat de lume, fără bani, fără situaţie, fără viitor, fără niciun fel de ocupaţie, îi e şi lui ruşine şi se îngrozeşte de trândăvia lui. Eu ţin foarte mult la el şi el mă iubeşte, totuşi i se pare că e de prisos, la urma urmei, în casa asta, şi că stă de pomană. Şi acest amor propriu al lui nu e greu de înţeles…

ARKADINA:
Câtă bătaie de cap am cu el! *(îngândurată.)* Să-şi caute o slujbă, ce zici?

SORIN *(fluieră; apoi nehotărât):*
Mi se pare că cel mai potrivit lucru ar fi ca tu… să-i dai ceva bani. Mai întâi de toate trebuie să se îmbrace omeneşte, că să zic aşa. Uită-te la el! Poartă aceeaşi haină de trei ani, umblă fără palton… *(Râde.)* Şi nu i-ar strica băiatului să petreacă puţin… Să plece în străinătate, de pildă… Nu costă cine ştie cât…

ARKADINA:
Oricum… Pentru un rând de haine, mai merge; dar ca să plece în străinătate… Dar nu, în momentul de faţă n-am nici pentru un rând de haine! *(Cu hotărâre.)* Nu am bani!

(Sorin râde.)

ARKADINA:
N-am!

SORIN *(fluieră):*
Bine, iartă-mă, draga mea, nu te supăra, te cred… Tu eşti o femeie generoasă şi nobilă.

ARKADINA *(printre lacrimi):*
Dar n-am bani!

SORIN:
Dacă aş avea, se-nţelege că i-aş da eu, dar n-am nicio lăscaie. *(Râde.)* Toată pensia mi-o ia administratorul şi mi-o cheltuieşte pentru gospodărie, pe vite, pe prisăci, şi banii mei se duc pe gârlă. Albinele mor, vitele pier şi cai de trăsură nu mi se dau niciodată…

ARKADINA:
Ba eu am bani, dar vezi, sunt artistă şi toaletele m-au ruinat cu totul…

SORIN:
Tu eşti atât de bună… Am multă stimă pentru tine. Da… Dar iar nu mi-e bine. *(Se clatină.)* Am ameţit. *(Se sprijină de masă.)* Mi-e rău…

ARKADINA *(speriată):*
Petruşa! *(Silindu-se să-l susţină.)* Petruşa, dragul meu!… *(Strigă.)* Ajutor! Ajutor!

(Intră Treplev, bandajat la cap, şi Medvedenko.)

ARKADINA:
Îi e rău.

SORIN:
Nu-i nimic, nu-i nimic… *(Zâmbeşte, apoi bea apă.)* Mi-a şi trecut… uite-aşa…

TREPLEV *(către Arkadina):*

Nu te speria, mamă, nu e grav. De la o vreme i se întâmplă des. *(Unchiului.)* Unchiule, trebuie să stai culcat.

SORIN:
Da, puţin… Şi totuşi, am să mă duc la oraş… Am să stau culcat puţin şi apoi am să plec… vezi bine… *(Merge, sprijinindu-se în baston.)*

MEDVEDENKO *(îl duce la braţ):*
Ştii ghicitoarea: dimineaţa în patru labe, la amiază în două, seara în trei…

SORIN *(râde):*
Întocmai. Iar noaptea pe spate. Îţi mulţumesc, pot merge şi singur…

MEDVEDENKO:
Hai… fără nazuri…

(Iese cu Sorin.)

ARKADINA:
M-a speriat!

TREPLEV:
Nu e bine că stă la ţară. Lâncezeşte. Uite, mamă, vezi, dacă te-ar apuca aşa, dintr-o dată, generozitatea şi l-ai împrumuta cu vreo mie cinci sute, două mii de ruble, ar putea trăi la oraş un an întreg.

ARKADINA:
Nu am bani! Sunt artistă, nu bancher!

(Pauză.)

TREPLEV:
Mamă, schimbă-mi pansamentul. O faci atât de bine!

ARKADINA *(ia din dulapul cu medicamente o sticluţă cu iodoform şi o cutie cu pansamente):*
Doctorul a întârziat.

TREPLEV:
A făgăduit să vină pe la zece şi acum e amiază.

ARKADINA:
Stai jos! *(îi scoate vechiul pansament.)* Parcă ai avea un turban. Aseară întreba un drumeţ la bucătărie de ce naţionalitate eşti. Rana e aproape vindecată. A mai rămas o nimica toată. *(Îl sărută pe frunte.)* În lipsa mea n-ai să mai faci din nou pac-pac?

TREPLEV:
Nu, mamă. A fost o clipă de disperare necugetată; n-am mai fost stăpân pe mine. Dar n-o să se mai repete. *(Îi sărută mâna.)* Mâinile tale sunt de aur. Îmi aduc aminte, demult, demult – erai încă la teatrul de stat, eu eram mic pe atunci – a fost o bătaie la noi în curte. Au bătut o spălătoreasă. Ţii minte? Au ridicat-o în nesimţire… Tu te duceai mereu pe la ea, îi duceai doctorii, îi spălai copiii în albie. Nu se poate să nu-ţi aduci aminte!

ARKADINA:
Nu. *(Îi face un nou pansament.)*

TREPLEV:
În aceeaşi casă cu noi locuiau două balerine… Veneau să bea cafeaua la tine…

ARKADINA:
Da, de asta îmi aduc aminte.

TREPLEV:

Erau foarte bisericoase. *(Pauză.)* Zilele astea am început să te iubesc iar cu duioşie şi din tot sufletul, ca în copilărie. Nu mi-a mai rămas nimeni afară de tine. Numai că de ce, de ce te laşi influenţată de acest om?

ARKADINA:
Tu nu-l înţelegi, Konstantin! E o fire dintre cele mai nobile…

TREPLEV:
Totuşi, când i s-a spus că vreau să-l provoc la duel, nobleţea nu l-a împiedicat să se dovedească laş. Şi-acum, uite-l că pleacă! Fuge ruşinos!

ARKADINA:
Ce absurditate! Eu l-am rugat, doar, să plece de-aici!

TREPLEV:
O fire din cele mai nobile! Uite că suntem aproape să ne încăieram din pricina lui, iar el, în clipa asta, desigur, undeva prin salon sau prin parc, râde de noi… O cultivă pe Nina şi se străduieşte s-o convingă definitiv că el e un geniu.

ARKADINA:
Tu simţi un fel de bucurie să-mi spui lucruri neplăcute. Pe omul ăsta eu îl stimez, şi te rog să nu vorbeşti urât despre el în faţa mea!

TREPLEV:
Eu însă nu-l stimez. Ai vrea să mă uit la el ca la un geniu, dar, iartă-mă, nu ştiu să mint şi scrierile lui mă dezgustă.

ARKADINA:
Te roade invidia! Oamenilor fără talent, dar cu pretenţii, nu le rămâne altceva decât să tăgăduiască

adevăratele talente. E şi asta o mângâiere, n-am ce zice!

TREPLEV *(ironic):*

Adevăratele talente! *(Furios.)* Dacă e aşa, ei bine, am eu mai mult talent decât voi toţi la un loc! *(îşi smulge pansamentul de pe cap.)* Voi, învechiţii, aţi pus stăpânire pe artă şi credeţi că numai ce faceţi voi e legitim şi adevărat, iar pe ceilalţi îi prigoniţi şi-i sugrumaţi! Nu vă recunosc. Nu vă recunosc nici pe tine, nici pe el!

ARKADINA:

Decadentule!…

TREPLEV:

Întoarce-te la teatrul tău scump şi joacă în piese nătânge şi fără duh.

ARKADINA:

Niciodată n-am jucat în piese de-astea. Slăbeşte-mă! Nu eşti în stare să scrii nici cel mai nenorocit vodevil.

Târgoveţ din Kiev! Parazitule!

TREPLEV:

Zgripţuroaico!

ARKADINA:

Zdrenţărosule! *(Treplev se aşază şi plânge încet.)* Om de nimic. *(Se plimbă agitată.)*

Linişteşte-te! Nu trebuie să plângi! *(Plânge şi ea.)* Nu trebuie!… *(Îi sărută fruntea, obrajii, părul.)* Copilul meu drag, iartă-mă!… Iart-o pe mama ta păcătoasă! Iartă-mă, nenorocita de mine!

TREPLEV *(o îmbrăţişează):*

Dac-ai şti! Am pierdut totul! Ea nu mă iubeşte! Nu mai pot să scriu… Mi s-au spulberat toate speranţele…

ARKADINA:

Nu deznădăjdui… Vor trece toate. El o să plece şi ea o să te iubească din nou. *(Îi şterge lacrimile.)* Ajunge. Ne-am împăcat.

TREPLEV *(îi sărută mâinile):*

Da, mamă.

ARKADINA *(duioasă):*

Împacă-te şi cu el! Nu e nevoie de duel. Nu e aşa?

TREPLEV:

Bine. Numai dă-mi voie, mamă, să nu-l mai văd. Mi-e greu… E peste puterile mele… *(Intră Trigorin.)* Uite… Mă duc… *(Strânge grăbit medicamentele în dulap.)* Pansamentul o să mi-l facă doctorul…

TRIGORIN *(caută în carte):*

Pagina 121… rândurile 11 şi 12. Ah, iată! *(Citeşte.) „Dacă vreodată vei avea nevoie de viaţa mea, vino şi ia-o."*

(Treplev ridică pansamentul şi pleacă.)

ARKADINA *(uitându-se la ceas):*

Peste puţin vor trage caii la scară.

TRIGORIN *(pentru sine):*

„Dacă vreodată vei avea nevoie de viaţa mea, vino şi ia-o".

ARKADINA:

Sper că ai împachetat totul!

TRIGORIN *(nerăbdător):*

Da, da… *(îngândurat.)* De ce la chemarea asta a unui suflet curat m-am simţit trist, şi inima mi s-a

strâns de durere?… *„Dacă vreodată vei avea nevoie de viaţa mea, vino şi ia-o.” (Către Arkadina.)* Să mai rămânem încă o zi! *(Arkadina dă din cap negativ.)* O zi măcar…

ARKADINA:
Nu, dragul meu! Ştiu ce te reţine. Dar trebuie să fii stăpân pe tine. Eşti puţin ameţit, trezeşte-te.

TRIGORIN:
Fii şi tu trează, rogu-te, şi dovedeşte că eşti înţelegătoare şi cu judecată şi ia lucrurile ca o adevărată prietenă… *(îi strânge mâna.)* Tu ştii să te jertfeşti… Poartă-te ca un prieten… Renunţă…

ARKADINA *(foarte emoţionată):*
Atât eşti de înnebunit?

TRIGORIN:
Mă cheamă ceva spre ea. Poate că e tocmai ceea ce-mi trebuie.

ARKADINA:
Dragostea unei fetiţe de provincie! Ce puţin te cunoşti!

TRIGORIN:
Uneori oamenii dorm mergând. La fel şi eu: vorbesc cu tine acum şi parcă dorm şi o văd pe ea, în vis… Visuri fermecătoare şi dulci au pus stăpânire pe mine… Renunţă la mine…

ARKADINA *(tremurând):*
Nu, nu… Sunt şi eu o femeie ca oricare alta. De ce-mi vorbeşti aşa? Nu mă chinui, Boris! Mi-e groază…

TRIGORIN:
Dacă ai vrea, ai putea fi o femeie extraordinară. Numai iubirea tinerească, plină de farmec şi

poezie, care te fură în lumea visurilor, numai ea îţi poate da fericirea pe pământ. Până acum n-am mai întâlnit iubirea asta. În tinereţe n-am avut timp. Am bătut la uşa tuturor redacţiilor, m-am luptat cu sărăcia. Acum însă iat-o, a sosit, în sfârşit, şi mă cheamă! Ce rost ar avea să fug de ea?

ARKADINA *(mânioasă):*
Ai înnebunit!

TRIGORIN:
Fie şi-aşa!

ARKADINA:
V-aţi înţeles cu toţii astăzi să mă chinuiţi? *(Plânge.)*

TRIGORIN *(se apucă de cap):*
Nu înţelege! Nu vrea să înţeleagă!

ARKADINA:
Să fiu oare chiar atât de urâtă şi de bătrână, încât să mi se poată vorbi fără nicio jenă despre alte femei? *(Îl îmbrăţişează şi-l sărută.)* O, ai înnebunit, scumpul meu, idolul meu! Tu eşti ultima filă a vieţii mele! *(Îngenunchează.)* Bucuria mea… mândria mea, fericirea mea… *(Îi cuprinde genunchii.)* Dacă mă părăseşti, fie şi pentru un ceas, n-am să pot îndura, am să înnebunesc, stăpânul meu minunat, stăpânul meu fără seamăn…

TRIGORIN:
Ar putea să intre cineva. *(O ajută să se ridice.)*

ARKADINA:
N-are decât, nu mi-e ruşine de iubirea mea pentru tine. *(Îi sărută mâinile.)* Comoara mea, minte zvăpăiată, eşti gata să faci o nebunie, dar eu nu vreau şi n-am să te las… *(Râde.)* Eşti al meu…

Şi fruntea asta e a mea şi ochii sunt ai mei şi părul ăsta mătăsos e al meu… Eşti tot al meu! Cu talentul tău, cu inteligenţa ta, eşti cel mai bun dintre scriitorii de azi, eşti singura nădejde a Rusiei. Eşti sincer, simplu, proaspăt, ai un umor atât de sănătos. Tu ştii să redai, cu o singură trăsătură, ce e mai caracteristic la un personaj sau într-un peisaj, oamenii tăi sunt vii şi trăiesc…

O, tu nu poţi fi citit fără emoţie. Crezi că te tămâiez, că te linguşesc! Uită-te în ochii mei, priveşte… Am aerul unei mincinoase? Nu simţi că numai eu ştiu să te preţuiesc, că numai eu îţi spun adevărul, dragul meu, minunea mea…

O să pleci? Nu-i aşa? Şi n-ai să mă părăseşti?

TRIGORIN:

N-am voinţă… Niciodată n-am avut voinţă. Vlăguit, moale, supus întotdeauna, să plac eu oare femeilor? Ia-mă, dumă, dar să nu mă laşi să fac un pas fără tine!

ARKADINA *(pentru sine):*

Acum e al meu! *(Cu nepăsare, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic.)* De altfel, dacă vrei, poţi să rămâi. Am să plec singură, iar tu o să vii peste o săptămână. La urma urmei, de ce să te grăbeşti?

TRIGORIN:

Nu, mai bine plecăm împreună.

ARKADINA:

Cum vrei! Fie şi împreună… *(Pauză. Trigorin înseamnă ceva în carnet.)* Ce scrii acolo?

TRIGORIN:

Am auzit azi dimineaţă o vorbă frumoasă: „Crângul fecioarei”. O să-mi folosească. *(Se-ntinde.)* Aşadar, plecăm, nu-i aşa? Iar vagoane, iar gări, iar bufete, iar geamantane, iar discuţii…

ŞAMRAEV *(intrând):*

Am cinstea să vă anunţ cu părere de rău că trăsura a tras la scară. Mult stimată doamnă, e timpul să plecaţi la gară; trenul vine la ora două şi cinci minute! Fii bună, Irina Nikolaevna, şi nu uita să afli unde e acum doctorul Suzdalţev! Trăieşte? E sănătos? Pe vremuri trăgeam câte un chef împreună. Era neîntrecut în *Curierul din Lyon.* Ţin minte că împreună cu el, la Elisavetgrad, juca tragedianul Izmailov, un foarte bun actor şi el. Nu te grăbi, stimată doamnă, mai sunt cinci minute. Odată, într-o melodramă – jucau pe conspiratorii şi fuseseră descoperiţi – trebuind să spună: „Am căzut într-o cursă”, Izmailov a spus: „Am căzut într-o curcă”… *(Râde cu hohote.)* Auzi, curcă!

(În timp ce vorbeşte, Iakov umblă la geamantane, fata din casă îi aduce Arkadinei pălăria, mantoul, umbrela, mănuşile, toţi o ajută pe Arkidina să se îmbrace. Bucătarul priveşte din pragul uşii din stângă, apoi intră nehotărât. Intră şi Polina Andreevna, apoi Sorin şi Medvedenko.)

POLINA ANDREEVNA *(cu un coş în mână):*
Poftim şi prune pentru drum… Sunt foarte dulci. O să vă prindă bine.

ARKADINA:
Eşti foarte bună, Polina Andreevna.

POLINA ANDREEVNA:
La revedere, draga mea! Dacă a fost ceva care v-a supărat… Iertaţi-mă! *(Plânge.)*

ARKADINA:
Totul a fost cum nu se poate mai bine. Numai că nu trebuie să plângi.

POLINA ANDREEVNA:
Cum trece viaţa!

ARKADINA:
Ce să-i faci!

SORIN *(în palton, cu pelerină, cu pălărie, baston, trece prin cameră intrând pe uşa din stângă):*
Surioară, e timpul. Să nu întârziem, la urma urmei… Eu mă duc la trăsură!

(Pleacă.)

MEDVEDENKO:
Ca să vă petrec, o s-o iau pe jos la gară. Ajung numaidecât.

(Pleacă.)

ARKADINA:
La revedere, dragii mei… Dacă om mai trăi şi om fi sănătoşi, o să ne vedem la vară din nou. *(Fata în casă, Iakov şi bucătarul îi sărută mâna.)* Să nu mă uitaţi. *(Îi dă bucătarului o rublă.)* Uite o rublă. Împărţiţi-o între voi trei.

BUCĂTARUL:
Vă mulţumim, coniţă. Drum bun! Vă suntem foarte recunoscători.

IAKOV:
Să fie într-un ceas bun!

ŞAMRAEV:
Ne-ai ferici cu o scrisorică. La revedere, Boris Alexeevici!

ARKADINA:
Unde e Konstantin? Spuneţi-i că plec. Trebuie să ne luăm rămas bun. Să-mi păstraţi o amintire bună. *(Către Iakov.)* I-am dat o rublă bucătarului pentru câteşitrei.

(Ies cu toţii în dreapta, scena rămâne goală. În dosul scenei, zgomot ca la o plecare. Fata din casă se întoarce şi ia coşul cu prune, apoi iese.)

TRIGORIN *(întorcându-se):*
Mi-am uitat bastonul. Trebuie să fie pe terasă. *(Se îndreaptă spre uşa din stânga şi se întâlneşte cu Nina, care intră.)* Dumneata? Noi plecăm…

NINA:
Am presimţit c-o să ne mai vedem. *(Emoţionată.)* Boris Alexeevici, am luat o hotărâre definitivă. Zarurile sunt aruncate, m-apuc de teatru! Mâine nu voi mai fi aici, îl părăsesc pe tata, părăsesc totul şi încep o viaţă nouă. Plec şi eu la Moscova, ca şi dumneata. Ne vom vedea acolo.

TRIGORIN *(după ce priveşte în jur):*
Să tragi la „Bazarul slav". Şi dă-mi de ştire imediat în strada Molceanovka la casa lui Groholski… Mă grăbesc… *(Pauză.)*

NINA:
Încă o clipă!

TRIGORIN *(cu vocea scăzută):*
Eşti atât de frumoasă! O, ce fericire la gândul că ne vom revedea în curând! *(Ea îşi lasă capul pe pieptul lui.)* Voi vedea iarăşi ochii ăştia minunaţi, zâmbetul ăsta nespus de frumos şi de gingaş… Trăsăturile astea blajine, chipul ăsta plin de curăţie îngerească… Draga mea! *(Sărutare prelungă.)*

Cortina.

*

Între actul al treilea şi al patrulea au trecut doi ani.

ACTUL AL PATRULEA

Un salon din casa lui Sorin, transformat de Konstantin. Treplev în cabinet de lucru. În dreapta şi stânga, uşi ce duc în camerele interioare. În faţă, o uşă de sticlă, spre terasă. Afară de mobila de salon, obişnuită, în colţul din dreapta, o masă de scris. Lângă uşa din stânga un divan turcesc, un dulap cu cărţi, cărţi pe fereastră, pe scaune. E seară. Arde o singură lampă cu abajur. Semiîntuneric. Se aude foşnetul frunzelor copacilor şi vuietul vântului în coşuri. Paznicul de noapte bate toaca. Intră Medvedenko şi Maşa.

MAŞA *(strigând):*
Konstantin Gavrilîci! Konstantin Gavrilîci! *(Se uită în jur.)* Nu e nimeni. Bătrânul întreabă în fiecare clipă unde e Kostea, unde e Kostea… Nu poate trăi fără el…

MEDVEDENKO:
Se teme de singurătate. *(Ascultă.)* Ce vreme îngrozitoare. Ţine de două zile.

MAŞA *(face lampa mai mare):*
Ce valuri sunt pe lac, ce valuri uriaşe!

MEDVEDENKO:
În parc e întuneric. Ar trebui să dărâme scena aceea. Stă goală, urâtă, ca un schelet, şi cortina pocneşte în bătaia vântului. Când am trecut aseară pe acolo, mi s-a părut că plângea cineva înăuntru.

MAŞA:
Ei, ca să vezi…

(Pauză.)

MEDVEDENKO:
Maşa, să mergem acasă!

MAŞA *(dă din cap):*
Eu rămân să dorm aici.

MEDVEDENKO *(o imploră):*
Hai acasă, Maşa! I-o fi foame copilului…

MAŞA:
Fleacuri. O să-i dea Matreona de mâncare.

(Pauză.)

MEDVEDENKO:
E păcat. E a treia noapte de când stă fără maică-sa.

MAŞA:
Tare te-ai mai făcut plicticos! Înainte, cel puţin, îi dădeai cu filosofia. Acum însă atâta ştii: hai acasă, copilul, hai acasă, copilul! Altceva nu mai aud de la tine!

MEDVEDENKO:
Să plecăm, Maşa!

MAŞA:
Du-te singur!

MEDVEDENKO:
Taică-tău n-o să-mi dea calul.

MAŞA:
O să ţi-l dea. Roagă-l şi o să ţi-l dea.

MEDVEDENKO:
Bine. Am să-l rog. Asta înseamnă că tu vii mâine?

MAŞA *(prizează tabac):*
Da, mâine. Tare eşti pisălog!…

(Intră Treplev şi Polina Andreevna. Treplev aduce câteva perne şi o pătură, iar Polina Andreevna, rufăria de pat. Le pun pe divanul turcesc, apoi Treplev se aşază la masa lui de lucru.)

MAŞA:
Da' ce faci cu asta, mamă?

POLINA ANDREEVNA:
Piotr Nikolaevici ne-a rugat să-i facem patul aici, lângă Kostea.

MAŞA:
Lasă, că-l fac eu! *(Face patul.)*

POLINA ANDREEVNA *(oftând):*
Omul bătrân e ca un copil. *(Se apropie de masa de scris, se sprijină în coate şi se uită într-un manuscris; pauză.)*

MEDVEDENKO:
Atunci, mă duc. La revedere, Maşa! *(Îi sărută mâna.)* La revedere, mamă! *(Vrea să sărute mâna soacră-si.)*

POLINA ANDREEVNA *(plictisită):*
Haide! Du-te cu Dumezeu.

MEDVEDENKO:
La revedere, Konstantin Gavrilîci!

(Treplev îi dă mâna tăcut. Medvedenko pleacă.)

POLINA ANDREEVNA *(privind manuscrisul):*

Cine credea sau bănuia că dumneata, Kostea, ai să ajungi un scriitor adevărat – şi uite, slavă Domnului, au început să-ţi trimită şi bani de pe la reviste! *(Îi mângâie părul.)* Şi ce frumuşel te-ai făcut… Bunul, dragul meu Kostea, fii mai blând cu Maşenka mea!

MAŞA *(făcând patul):*
Dă-i pace, mamă!…

POLINA ANDREEVNA *(către Treplev):*
E tare drăguţă… *(Pauză.)* Ştii, Kostea, unei femei nu-i trebuie nimic altceva decât o mângâiere din ochi. O ştiu de la mine.

(Treplev, fără să scoată o vorbă, se scoală de la masă şi pleacă.)

MAŞA:
Uite că l-ai supărat. De ce nu-i dai pace?

POLINA ANDREEVNA:
Îmi pare rău de tine, Maşenka!

MAŞA:
Nu e nevoie!

POLINA ANDREEVNA:
Mă doare inima pentru tine. Văd totul şi înţeleg totul.

MAŞA:
Toate sunt numai prostii. Dragoste fără speranţă nu există decât în romane. Toate sunt fleacuri. Numai că nu trebuie să te laşi şi să tot aştepţi, să aştepţi fără să ştii ce… Cum ţi s-a furişat dragostea în inimă, trebuie s-o smulgi. Ni s-a făgăduit că o să-l mute pe bărbatul meu în alt judeţ. Când o să ne mutăm acolo, am să uit totul!… Am să smulg dragostea din suflet, cu rădăcină cu tot.

(Se-aude un vals melancolic din odăile vecine.)

POLINA ANDREEVNA:
Kostea cântă. Înseamnă că-i trist.

MAŞA *(face câţiva paşi uşori de vals):*
Ceea ce e important, mamă, e să nu-l tot ai în faţă mereu. Dacă l-or muta pe Semion, crede-mă că-ntr-o lună l-am şi uitat. Toate astea sunt fleacuri.

(Se deschide uşa din stânga. Dorn şi Medvedenko împing un jilţ în care stă Sorin.)

MEDVEDENKO:
Acum am şase guri acasă. Şi făina s-a făcut şaptezeci de copeici pudul.

DORN:
Descurcă-te dacă poţi!

MEDVEDENKO:
Uşor îţi vine să râzi dumitale, care eşti căptuşit cu bani.

DORN:
Cu bani? După treizeci de ani de practică, prietene, de practică fără răgaz, în care timp n-am fost stăpân pe mine nici noaptea, nici ziua, am izbutit să strâng abia două mii de ruble şi le-am cheltuit şi pe astea nu demult, în străinătate. Nu mai am nimic!

MAŞA *(către soţul ei):*
N-ai plecat?

MEDVEDENKO *(scuzându-se):*
Cum era să plec dacă nu-mi dă cal!

MAŞA *(cu vocea scăzută, supărată):*
De nu te-aş mai vedea odată!

(Jilţul lui Sorin e împins în partea stângă a camerei. Polina Andreevna, Maşa şi Dorn se aşază în jurul lui. Medvedenko, necăjit, se retrage într-un colţ.)

DORN:
Câte schimbări la voi! Din salon aţi făcut birou.

MAŞA:
Lui Konstantin Gavrilîci îi e mai la îndemână să lucreze aici. Când vrea, poate ieşi în parc să stea să se gândească la ale lui.

(Se aude bătaia paznicului.)

SORIN:
Unde e sora mea?

DORN:
A plecat la gară să-l întâmpine pe Trigorin. Se întoarce numaidecât.

SORIN:
Dacă ai crezut că e nevoie s-o chemi şi pe soră-mea, înseamnă că boala mea e primejdioasă! *(După o pauză.)* Şi, totuşi, mă mir! Sunt greu bolnav şi cu toate astea nu mi se dă niciun fel de doctorie!

DORN:
Ce vrei să-ţi dau? Valeriană, bicarbonat, chinină?

SORIN:
Acum iar începem cu filosofia. O, ce chin! *(Arătând cu capul spre divan.)* Pentru mine l-aţi pregătit?

POLINA ANDREEVNA:
Pentru dumneata, Piotr Nikolaevici.

SORIN:
Mulţumesc.

DORN *(fredonează):*
„Pluteşte luna-n ceruri noaptea”...

SORIN:
Ştii, am un subiect de nuvelă pentru Kostea! O să se cheme *Omul care a vrut, Un homme qui a voulu.* Cândva, în tinereţe, am vrut să fiu scriitor şi n-am izbutit. Am vrut să vorbesc frumos şi am vorbit detestabil. *(Se strâmbă.)* „Ei, şi-aşa, la urma urmei, ca să zic, aşa, aşa şi pe dincolo”… Mi se întâmpla la tribunal să fac o expunere de motive şi începeam să lungesc vorba şi să mă bâlbâi, de mă treceau sudorile. Am vrut să mă căsătoresc şi nu m-am căsătorit. Am vrut să trăiesc întotdeauna la oraş şi iată că îmi sfârşesc zilele la ţară… Ei, şi-aşa…

DORN:
Ai vrut să capeţi titlul de consilier şi-l ai.

SORIN *(râde):*
Asta n-a fost ţinta mea. A venit de la sine.

DORN:
Recunoaşte că nu e prea înţelept să te mai plângi de viaţă la şaizeci şi doi de ani.

SORIN:
Ce încăpăţânat! Dar înţelege că vreau să trăiesc!

DORN:
E o nechibzuinţă. După legile naturii, orice viaţă trebuie să aibă un sfârşit.

SORIN:

Dumneata judeci ca un om sătul. Eşti sătul şi de aceea nu-ţi mai pasă de viaţă. Ţi-e totuna. Dar o să-ţi fie şi dumitale frică de moarte, cum le e tuturor.

DORN:

Frica de moarte e o frică animalică. Trebuie s-o înăbuşim. Se tem de moarte numai cei care cred în viaţa viitoare şi cărora le e frică de păcatele lor. Dar dumneata? Mai întâi că nu eşti credincios şi apoi, ce păcate ai făcut? Ai fost judecător douăzeci şi cinci de ani. Asta e tot.

SORIN *(râde):*

Ba douăzeci şi opt…

(Intră Treplev şi se aşază pe un taburet la picioarele lui Sorin. Maşa îl priveşte tot timpul.)

DORN:

Îl împiedicăm pe Konstantin Gavrilîci să lucreze.

TREPLEV:

Nu face nimic.

(Pauză.)

MEDVEDENKO:

Dă-mi voie, doctore, să te-ntreb care oraş din străinătate ţi-a plăcut mai mult.

DORN:

Genova.

TREPLEV:

De ce Genova?

DORN:

Acolo e o mulţime neobişnuită pe străzi. E foarte frumos. Când ieşi seara din hotel, strada e ticsită de lume. Te mişti prin mulţime fără nicio ţintă, încoace şi încolo, în linii frânte, trăieşti cu ea, te contopeşti cu sufletul ei şi începi să crezi că într-adevăr poate să existe un singur suflet universal, ca acela pe care l-a jucat cândva Nina Zarecinaia în piesa dumitale. Dar, pentru că veni vorba, unde-o mai fi acum Zarecinaia şi ce-o mai fi făcând?

TREPLEV:

Cred că e sănătoasă.

DORN:

Mi s-a spus că ar duce o viaţă cam bizară. Să fie adevărat?

TREPLEV:

E o poveste lungă, doctore.

DORN:

Spune-o pe scurt.

(Pauză.)

TREPLEV:

A fugit de-acasă şi a trăit cu Trigorin. Ştiai?

DORN:

Asta ştiu.

TREPLEV:

A avut şi un copil care a murit. După cum era de aşteptat, Trigorin a lăsat-o şi s-a întors la legăturile lui de mai înainte. De altfel, el nu a rupt niciodată vechile lui legături; dar, fără caracter cum îl ştii, s-a învârtit şi ici şi colo. După câte am înţeles, din

cele câte am aflat, viaţa personală a Ninei n-a fost deloc reuşită.

DORN:
Dar cu teatrul?

TREPLEV:
Se pare că a nimerit-o şi mai rău. A debutat undeva, lângă Moscova, la un teatru de vară, apoi a plecat în provincie. Pe vremea aceea n-o pierdeam din ochi, şi unde era ea, eram şi eu. Încerca numai roluri mari, dar jocul ei cam vulgar, fără gust, cu ţipete şi gesturi exagerate, n-o ajuta. Erau şi unele momente când striga cu talent, când murea cu talent, dar erau numai momente.

DORN:
Va să zică, o brumă de talent tot are.

TREPLEV:
Greu de desluşit. Fără îndoială că trebuie să aibă. Eu am văzut-o jucând, dar ea n-a vrut să mă vadă. Servitorii de la hotel nu mă lăsau să intru. Am înţeles ce se petrece cu ea şi n-am mai stăruit. *(Pauză.)* Şi… ce să vă mai spun? Mai târziu, când m-am întors acasă, am primit scrisori de la ea. Scrisori inteligente, calde, interesante. Nu se plângea, dar îmi dădeam seama că trebuie să fie foarte nenorocită. În fiecare rând al ei simţeai încordare nervoasă şi-o imaginaţie cam dezordonată. Iscălea „Pescăruşul''. În *Rusalca,* morarul spune despre el că e un corb. Ea, în scrisorile ei repeta neîncetat despre ea că e un pescăruş. Acum e aici.

DORN:
Cum aici?

TREPLEV:

În oraş, la un han. Şi-a luat o cameră. A sosit de vreo cinci zile. M-am dus s-o văd – Maria Ilinişna a fost şi ea – dar nu primeşte pe nimeni. Semion Semionovici ne-a spus c-ar fi văzut-o ieri după masă pe câmp, la vreo două verste de-aici.

MEDVEDENKO:
Da, am văzut. Se ducea spre oraş. Am salutat-o şi am întrebat-o de ce nu vine la noi în vizită. Mi-a spus c-o să vină.

TREPLEV:
N-o să vină. *(Pauză.)* Tatăl şi mama ei vitregă nu vor să mai ştie de ea. Au pus peste tot paznici, să n-o lase nici să se apropie de conac. *(Se duce împreună cu doctorul lângă masa descris.)* Ce uşor e, doctore, să fii filosof pe hârtie, şi ce greu e în realitate!

SORIN:
Ce fată încântătoare era!

DORN:
Ce-ai spus?

SORIN:
Că era o fată încântătoare! Consilierul Sorin a fost într-o vreme chiar îndrăgostit de ea.

DORN:
Don Juan bătrân!

(Se aude râsul lui Şamraev.)

POLINA ANDREEVNA:
Se pare că se întorc ai noştri de la gară…

TREPLEV:
Da. O aud pe mama!

(Intră Arkadina, Trigorin şi Şamraev.)

ŞAMRAEV *(intrând):*
Toţi îmbătrânim, pe toţi ne roade vitregia anilor, numai dumneata, preastimată doamnă, eşti mereu tânără… Ca întotdeauna ai o bluză de culoare deschisă, eşti vioaie şi plină de graţie…

ARKADINA:
Iar vrei să mă deochi, plicticosule!

TRIGORIN *(către Sorin):*
Bine te-am găsit, Piotr Nikolaevici! Tot bolnav? Nu-mi place! *(Văzând-o pe Maşa, bucuros.)* Maria Ilinişna!

MAŞA:
M-ai recunoscut? *(Îi strânge mâna.)*

TRIGORIN:
Căsătorită?

MAŞA:
Demult!

TRIGORIN:
Fericită? *(Îl salută pe Dorn şi pe Medvedenko, apoi, nehotărât, se apropie de Treplev.)* Irina Nikolaevna mi-a spus că ai uitat tot ce-a fost şi nu mai eşti supărat.

(Treplev îi întinde mâna.)

ARKADINA *(către fiul ei):*
Boris Alexeevici a adus revista cu noua ta povestire.

TREPLEV *(luând revista):*
Mulţumesc. Eşti foarte amabil. *(Toţi se aşază.)*

TRIGORIN:

Admiratorii dumitale îţi trimit salutări… La Petersburg şi la Moscova lumea se interesează de dumneata şi mă tot întreabă mereu. Vor să ştie ce fel de om eşti, câţi ani ai, dacă eşti blond sau brun… Toţi cred – nu ştiu de ce – că nu mai eşti tânăr. Şi nimeni nu-ţi ştie numele adevărat, de vreme ce scrii sub pseudonim. Eşti misterios ca Masca de Fier.

TREPLEV:

Pentru mult timp la noi?

TRIGORIN:

Nu. Am de gând să plec chiar mâine la Moscova. Trebuie. Mă grăbesc să termin o nuvelă şi apoi am făgăduit şi ceva pentru o antologie. Într-un cuvânt, tot vechea poveste!

(În timp ce ei vorbesc, Arkadina şi Polina Andreevna aşază şi desfac în mijlocul camerei o masă de joc. Şamraev aprinde lumânările, aşază scaunele. Apoi scoate din dulap un joc de loto.)

TRIGORIN:

Vremea nu m-a primit prea bine. Bate un vânt aspru. Mâine dimineaţă, dacă s-o mai linişti, am să mă duc la lac să prind peşte. Vreau să văd cu acelaşi prilej parcul şi locul unde – ţii minte – s-a jucat piesa dumitale. Mi-a venit în gând un subiect, trebuie numai să-mi împrospătez în minte locul acţiunii.

MAŞA *(către tatăl ei):*

Tată, dă-i voie bărbatului meu să ia calul! Trebuie să plece acasă.

ŞAMRAEV *(îngână):*

Calul… acasă… *(Sever.)* Ai văzut doar şi tu. Acum au venit caii de la gară. Nu-i pot porni iar.

MAŞA:

Dar mai sunt şi alţi cai… *(Văzând că nu-i răspunde, face un gest descurajat cu mâna.)* Decât să ai de a face cu voi…

MEDVEDENKO:

Lasă, Maşa, că mă duc pe jos… Da…

POLINA ANDREEVNA *(oftând):*

Pe jos, pe o astfel de vreme… *(Se aşază la masa de joc.)* Luaţi loc, vă rog!

MEDVEDENKO:

Sunt numai şase verste… La revedere!… *(Sărută mâna soţiei sale.)* La revedere, mamă! *(Polina Andreevna îi întinde în silă mâna să i-o sărute.)* N-aş fi supărat pe nimeni, dar e vorba de copil! *(Salută pe toţi ceilalţi.)* La revedere!… *(Pleacă, cu aerul unui om vinovat.)*

ŞAMRAEV:

Nu face nimic. O ia el şi pe jos, că doar nu-i general!…

POLINA ANDREEVNA *(bate în masă):*

Rog pe toată lumea să poftească… Să nu pierdem vremea! În curând vom fi chemaţi Ia cină.

(Şamraev, Dorn şi Maşa se aşază la masă.)

ARKADINA *(către Trigorin):*

Când încep serile lungi de toamnă, aici se joacă loto. Uită-te la lotoul ăsta de modă veche, cu care jucam cu răposata maică-mea când eram copil. Nu vrei să joci cu noi o partidă până la cină? *(Se aşază cu Trigorin la masă.)* Jocul e plictisitor, dar dacă te obişnuieşti cu el, merge. *(Împarte la toţi câte trei cartoane.)*

TREPLEV *(frunzărind revista):*

Nuvela lui a citit-o, la a mea însă nici n-a tăiat filele! *(Pune revista pe masa de scris, apoi se îndreaptă spre uşa din stângă şi, trecând pe lângă Arkadina, îi sărută părul.)*

ARKADINA:

Kostea, tu nu joci?

TREPLEV:

Iartă-mă, dar n-am chef… Mă duc să mă plimb… *(Iese.)*

ARKADINA:

Miza – zece copeici! Doctore, pune pentru mine.

DORN:

Am înţeles!

MAŞA:

Aţi pus toţi? Încep… Douăzeci şi doi!

ARKADINA:

Este!

MAŞA:

Trei!…

DORN:

Uite-l!

MAŞA:

Ai pus trei? Opt! Optzeci şi unu! Zece!

ŞAMRAEV:

Nu aşa de iute!

ARKADINA:

Nu ştiţi ce primire mi s-a făcut la Harkov, dragii mei! Şi-acum sunt sub impresie!

MAŞA:
Treizeci şi patru!

(În spatele scenei se aude un vals melancolic.)

ARKADINA:
Studenţii mi-au făcut ovaţii… Trei coşuri cu flori, două jerbe şi asta… *(Scoate de la piept o broşa şi-o aruncă pe masă.)*

ŞAMRAEV:
E ceva…

MAŞA:
Cincizeci!

DORN:
Cincizeci în cap?

ARKADINA:
Purtam o toaletă minunată! Orice s-ar zice, ştiu să mă-mbrac!

POLINA ANDREEVNA:
Kostea cântă. E trist, bietul băiat!

ŞAMRAEV:
Îl înjură gazetele tare de tot.

MAŞA:
Şaptezeci şi şapte!

ARKADINA:
Ăsta să-i fie necazul!

TRIGORIN:

N-are noroc. Nu-şi poate găsi tonul adevărat. E la el ceva ciudat, neprecis, care de multe ori seamănă a aiureală. Niciun personaj nu e viu!

MAŞA:
Unsprezece!

ARKADINA *(uitându-se la Sorin):*
Petruşa, tu te plictiseşti! *(Pauză.)* Doarme.

DORN:
Doarme consilierul nostru.

MAŞA:
Şapte! Nouăzeci!

TRIGORIN:
Mă întreb dacă aş mai scrie trăind la o moşie ca asta, lângă un lac! Mi-aş învinge patima asta şi aş pescui toată ziua!

MAŞA:
Douăzeci şi opt!

TRIGORIN:
Să prinzi un cosac sau un biban e o mare plăcere.

DORN:
Eu cred în Konstantin Gavrilîci. Are ceva! Are ceva! Gândeşte în imagini, povestirile lui sunt pitoreşti, colorate, le simţi cu adevărat. Păcat numai că nu urmăreşte idei precise. Impresionează, dar atât. Şi numai cu asta n-ajungi departe. Irina Nikolaevna, îţi pare bine că fiul dumitale e scriitor?

ARKADINA:
Închipuiţi-vă că n-am citit încă nimic din ce-a scris. N-am timp niciodată.

MAŞA:
Douăzeci şi şase!

(Treplev intră încet şi se îndreaptă spre masa lui de scris.)

ŞAMRAEV *(către Trigorin):*
Boris Alexeevici, a rămas la noi ceva de-al dumneavoastră.

TRIGORIN:
Ce anume?

ŞAMRAEV:
Pescăruşul pe care l-a împuşcat într-o zi Konstantin Gavrilîci. Mi-aţi spus să-l dau la împăiat…

TRIGORIN:
Nu-mi aduc aminte. *(Gândindu-se.)* Nu-mi aduc aminte!

MAŞA:
Şaizeci şi şase! Unu!

TREPLEV *(deschide fereastra şi ascultă):*
Ce beznă! Nu înţeleg de ce sunt atât de neliniştit!

ARKADINA:
Kostea, închide fereastra, e curent!

(Treplev închide fereastra.)

MAŞA:
Optzeci şi opt!

TRIGORIN:
Domnilor, am câştigat partida!

ARKADINA *(veselă):*
Bravo! Bravo!

ŞAMRAEV:
Bravo!

ARKADINA:
Omului ăsta îi merge mereu în plin. *(Se ridică.)* Şi acum, hai să mâncăm ceva! Celebritatea noastră n-a prânzit astăzi. Continuăm după masă. *(Către fiul ei.)* Kostea, lasă-ţi manuscrisele şi hai să mâncăm!

TREPLEV:
N-am chef, mamă. Nu mi-e foame!

ARKADINA:
Cum vrei. *(Îl trezeşte pe Sorin.)* Petruşa, la cină! *(Îl ia pe Şamraev de braţ.)* Am să vă povestesc cum am fost primită la Harkov.

(Polina Anireevna stinge lumânările de pe masă, apoi împreună cu Dorn împinge scaunul lui Sorin. Ies cu toţii pe uşa din stânga; pe scenă rămâne Treplev, la masa de scris.)

TREPLEV *(se pregăteşte de scris; reciteşte ce a însemnat):*
Am vorbit atât de mult despre forme noi, dar acum simt că lunec şi eu spre rutină, puţin câte puţin. *(Citeşte.)* „Afişul de pe gard vestea… Faţa palidă încadrată de un păr întunecat”… Vestea… încadrată… E banal. *(Şterge.)* Am să încep cu ploaia al cărei ropot l-a trezit pe erou, iar restul am să-l şterg. Descrierea serii cu lună e lungă şi căutată… Pentru Trigorin e uşor. Şi-a făcut un fel al lui de a scrie… La el, pe un stăvilar străluceşte gâtul unei sticle sparte, cade umbra roţii de la moară, şi noaptea cu lună e gata! Pe câtă vreme la

mine e şi lumină tremurătoare, şi sclipirea lină a stelelor, sunt şi sunetele îndepărtate ale unui pian, ce mor în aerul liniştit şi aromat… E chinuit! *(Pauză.)* Da. Ajung din ce în ce mai mult să cred că nu e vorba nici de forme vechi şi nici de forme noi şi că omul scrie fără să se gândească la niciun fel de forme, scrie pentru că scrisul se revarsă liber din sufletul lui. *(Cineva bate în geamul din dreapta mesei.)* Ce-i asta? *(Se uită pe fereastră.)* Nu vede nimic… *(Deschide uşa cu geamuri şi priveşte în parc.)* Cineva a coborât în fugă scările. *(Strigă.)* Cine e? *(Iese. Se aude cum trece repede pe terasă. Peste o clipă se întoarce cu Nina Zarecinaia.)* Nina! Nina!

(Nina îşi lasă capul pe pieptul lui şi plânge stăpânit.)

TREPLEV:
Nina! Nina! Dumneata eşti… Dumneata… *(Pauză.)* Parcă aveam un fel de presimţire! Toată ziua mi-a fost inima grea! *(Îi scoate pălăria şi pelerina.)* O, buna mea, frumoasa mea, ai venit! Să nu plângem, nu!

NINA:
E cineva pe-aici?

TREPLEV:
Nimeni.

NINA:
Încuie uşa. Altfel, vor da buzna peste noi!

TREPLEV:
N-o să vină nimeni!

NINA:
Ştiu că Irina Nikolaevna e aici. Încuie uşa…

TREPLEV *(încuie uşa din dreapta, apoi se apropie de cea din stânga):*

Asta n-are cheie. Am să pun un fotoliu. *(Pune un fotoliu în faţa uşii.)* Nu-ţi fie teamă. N-are să intre nimeni.

NINA *(îl priveşte lung în faţă):*

Lasă-mă să te privesc! *(Se uită în jurul ei.)* E cald… E bine… Aici era pe vremuri salonul. M-am schimbat mult?

TREPLEV:

Da, ai slăbit, şi ochii îţi sunt mai mari. Nina, ce ciudat e că te văd. De ce nu mi-ai dat voie să vin la dumneata? De ce n-ai venit până acum? Ştiu, eşti de aproape o săptămână aici… În fiecare zi am încercat de câteva ori să te văd şi am stat sub fereastra dumitale ca un cerşetor.

NINA:

Mi-a fost teamă că mă urăşti. În fiecare noapte visez că mă priveşti şi că nu mă mai recunoşti. O! Dac-ai şti! De când m-am întors, rătăcesc mereu pe aici… prin jurul lacului. M-am oprit de multe ori prin preajma casei voastre, dar nu m-am hotărât să intru. Să ne aşezăm! *(Se aşază.)* Să ne-aşezăm şi să vorbim, să vorbim! Aici e bine, e cald şi plăcut… Auzi cum urlă vântul? Turgheniev spune undeva: *„Ferice de-acela care-n astfel de nopţi are un acoperiş şi-un colţişor cald”*. Eu sunt un pescăruş… Nu, nu, n-am vrut să spun asta… *(Îşi trece mâna pe frunte.)* Despre ce vorbeam? Da… Turgheniev… *„Şi să le-ajute Domnul tuturor celor ce rătăcesc fără adăpost”*... Nu-i nimic! *(Plânge cu suspine.)*

TREPLEV:

Nina! Iar începi… Nina!

NINA:

Nu-i nimic, îmi face bine… N-am mai plâns de doi ani. Aseară, târziu, m-am dus în parc să văd dacă teatrul nostru mai e acolo. Tot mai e. Şi-am putut plânge după doi ani pentru prima dată, şi parcă mi-am uşurat sufletul şi mi l-am luminat. Uite că nu mai plâng. *(Îl ia de mână.)* Şi aşa, acum eşti scriitor… Dumneata eşti scriitor şi eu actriţă… Ne-a luat acelaşi vârtej pe amândoi… Trăiam veselă ca un copil. Mă trezeam dimineaţa şi începeam să cânt; te iubeam, visam glorie, şi-acum? Mâine dis-de-dimineaţă trebuie să plec la Eleţ, cu clasa a treia… La un loc cu ţăranii; iar la Eleţ, negustorii mai subţiri or să mă sâcâie cu amabilităţile lor. Ce viaţă ticăloasă!

TREPLEV:
De ce te duci la Eleţ?

NINA:
Am un angajament pe toată iarna. E timpul să plec.

TREPLEV:
Nina, te-am blestemat, te-am urât, ţi-am rupt scrisorile şi fotografiile, dar în fiecare clipă simţeam că sufletul meu e pentru vecie legat de dumneata. Nu pot să nu te mai iubesc, Nina. Din clipa în care te-am pierdut şi am început să public ce scriu, viaţa mea e un chin. Sufăr… Ca şi cum tinereţea mea ar fi zburat deodată, parcă aş fi de nouăzeci de ani pe lume! Te strig, sărut pământul pe care-ai călcat; oriunde aş privi, văd numai chipul dumitale cu zâmbetul lui blajin, care mi-a luminat anii cei mai buni ai vieţii.

NINA *(încurcată):*
De ce-mi vorbeşti aşa? De ce-mi vorbeşti aşa?

TREPLEV:

Sunt singur, nicio dragoste nu-mi încălzeşte inima. Mi-e frig de parcă aş trăi sub pământ, şi tot ce scriu e searbăd, uscat, întunecat. Rămâi aici, Nina, te implor! Sau, dacă nu, lasă-mă să vin cu dumneata!

(Nina îşi pune repede pălăria şi pelerina.)

TREPLEV:
Nina, de ce? Pentru numele lui Dumnezeu, Nina!… *(O priveşte cum se îmbracă. Pauză.)*

NINA:
Trăsura mă aşteaptă la poartă. Nu mă însoţi. Mă duc singură… *(Printre lacrimi.)* Dă-mi puţină apă…

TREPLEV *(îi dă să bea):*
Unde te duci acum?

NINA:
În oraş. *(Pauză.)* Irina Nikolaevna e aici?

TREPLEV:
Da… Joi, unchiul meu nu s-a simţit bine şi i-am telegrafiat să vină.

NINA:
De ce-mi spui că ai sărutat pământul pe care am călcat? Mai bine m-ai fi omorât! *(Se apleacă pe masă.)* Sunt atât de obosită! Dacă aş putea să mă odihnesc… Să mă odihnesc! *(Ridicând capul.)* Sunt un pescăruş. Nu, nu e asta… Eu sunt actriţă… Da! *(Auzind râsul Arkadinei şi al lui Trigorin stă să asculte, apoi aleargă la uşa din stânga şi se uită pe gaura cheii.)* Şi el e aici!… *(Se întoarce la Treplev.)* Da, da… Nu face nimic… Da… El nu credea în teatru, râdea de visurile mele, şi încetul cu încetul n-am mai crezut nici eu şi mi-am pierdut curajul… Şi-apoi, zbuciumul

dragostei, gelozia, neîncetata frică pentru copilul meu… M-au copleşit maşinăriile, nimicurile, jucam fără viaţă… Nu ştiam ce să fac cu mâinile şi cum să stau pe scenă, nu eram stăpână pe vocea mea. Nu poţi înţelege starea asta, să simţi că joci prost. Eu sunt un pescăruş. Nu, nu e asta… Îţi mai aduci aminte că ai împuşcat odată un pescăruş? Un om a venit din întâmplare şi neavând ce face l-a nimicit… Uite un subiect pentru o scurtă povestire… Nu, nu-i asta… *(Îşi trece mâna pe frunte.)* Despre ce vorbeam? Da, despre teatru. Acum nu mai sunt ca atunci… Sunt o actriţă adevărată: joc cu plăcere, cu entuziasm. Scena mă îmbată şi simt că sunt frumoasă. Şi acum, de când sunt aici, am mers mult pe jos şi, tot umblând, m-am gândit şi am simţit cum cu fiecare zi ce trece cresc puterile sufletului meu.

Acum ştiu, înţeleg, Kostea, că în ceea ce facem noi, ori că am juca pe scenă, ori că am scrie, principalul nu e gloria, nu e strălucirea, nu e ceea ce visam eu, ci puterea noastră de a îndura. Să ştii să-ţi porţi crucea şi să-ţi păstrezi credinţa. Eu cred şi sufăr mai puţin. Şi atunci când mă gândesc la chemarea mea, nu mă mai tem de viaţă.

TREPLEV *(trist):*

Ţi-ai găsit calea, ştii încotro mergi, pe câtă vreme eu tot mai orbecăiesc prin haosul visurilor şi al imaginilor, fără să ştiu la ce şi cui foloseşte. Nu cred şi nu ştiu care-i chemarea mea!

NINA *(ascultând):*

Ssst… Şi-acum plec!… Rămâi cu bine. Când voi fi actriţă mare, vino să mă vezi. Îmi făgăduieşti? Şi-acum… *(Îi strânge mâna).* E târziu. Abia mă mai ţin picioarele… Sunt istovită, mi-e foame…

TREPLEV:

Rămâi, am să-ţi aduc de mâncare…

NINA:

Nu, nu… Nu mă conduce. Ajung şi singură… Trăsura e aproape… Aşadar, l-a adus şi pe el? Ei şi? Mi-e totuna! Când îl vezi pe Trigorin, să nu-i spui nimic… Îl iubesc, îl iubesc chiar mai mult decât înainte… Un subiect pentru o scurtă povestire… Îl iubesc, îl iubesc cu patimă, până la deznădejde. Ce bine era înainte, Kostea! Îţi mai aduci aminte? Ce viaţă luminoasă, caldă, fericită, curată şi ce simţăminte! Simţăminte ce semănau cu nişte flori gingaşe şi delicate! Îţi aduci aminte… *(Declamă.) „Oamenii, leii, vulturii şi potârnichile, renii cu coarne înrămurate, gâştele, păianjenii, peştii cei tăcuţi ai apelor, stelele de mare şi cele ce nu puteau fi văzute cu ochiul, într-un cuvânt toate vieţuitoarele, toate, toate s-au stins după ce au încheiat tristul ciclu al vieţii lor. Sunt mii de veacuri de când pământul nu mai poartă nicio fiinţă vie, şi această biată lună în zadar îşi mai aprinde candela. Cocorii nu se mai trezesc ţipând prin lunci şi cărăbuşii nu se mai aud prin crânguri de tei…” (Îl îmbrăţişează şi iese repede pe uşa de sticlă.)*

TREPLEV *(după o pauză):*

De n-ar întâlni-o cineva în parc şi de nu i-ar spune mamei! Asta ar putea-o supăra…

(Timp de două minute rupe, în tăcere, toate manuscrisele şi le aruncă sub masă, apoi deschide uşa din dreapta şi iese.)

DORN *(încercând să deschidă uşa din stânga):*

Ciudat. S-ar zice că uşa e încuiată. *(Intră şi aşază scaunul la loc.)* Cursă cu obstacole…

(Intră Arkadina, Polina Andreevna, după ele Iakov cu sticlele şi Maşa, apoi Şamraev şi Trigorin.)

ARKADINA:

Pune-le aici, pe masă. Vinul roşu şi berea sunt pentru Boris Alexeevici. O să jucăm şi o să bem. Luaţi loc, domnilor!

POLINA ANDREEVNA *(către Iakov):*

Serveşte şi ceaiul.

(Aprinde lumânările şi se aşază la masa de joc.)

ŞAMRAEV *(îl duce pe Trigorin la dulap):*

Ăsta e obiectul despre care v-am vorbit… *(Scoate din dulap pescăruşul împăiat.)* Comanda dumneavoastră.

TRIGORIN *(privind pescăruşul):*

Nu-mi aduc aminte! *(Gândindu-se.)* Nu-mi aduc aminte!

(În dreapta, în spatele scenei, se aude o împuşcătură. Toţi tresar.)

ARKADINA *(speriată):*

Ce s-a întâmplat?

DORN:

Nimic. O fi plesnit ceva în trusa mea cu medicamente. Nu vă neliniştiţi. *(Iese prin dreapta; peste o clipă se întoarce.)* Asta era. A plesnit sticla cu eter. *(Fredonează.) „Din nou în faţa ta stau fermecat”...*

ARKADINA *(se aşază la masă):*

Of, cum m-am speriat. Mi-am amintit de… *(Îşi acoperă faţa cu mâinile.)* Am văzut negru înaintea ochilor…

DORN *(frunzărind revista, către Trigorin):*

Acum două luni a fost publicat aici un articol… O scrisoare din America… Şi am vrut să te-ntreb între altele… *(Îl ia de talie şi-l duce în faţa rampei.)* Deoarece chestiunea asta mă interesează foarte mult… *(Cu glas scăzut.)* Ia-o de-aici pe Irina Nikolaevna. Konstantin Gavrilovici s-a împuşcat…

Cortina.

[1] *Despre gusturi sau bine, sau nimic* – cuvinte luate din două locuţiuni latine: *De gustibus non disputandum (Gusturile nu se discută)* şi *De mortuisaut bene, aut nihil (Despre morţi, sau vorbeşti de bine, sau nimic).*

[2] Începutul dictonului latin: *Jupiter, te superi, prin urmare n-ai dreptate.*

[3] Corect. (Fr.)

[4] Personajul principal din nuvela *Însemnările unui nebun* de N.V. Gogol.

Table of Contents

Table of Contents